

GRUNDVILLKOR

BIV försäkring GRT30:2

2015-01-01

Grundvillkor för BIV försäkring GRT30:2

Information om försäkringsbrev/bevis och villkor

Detta försäkringsvillkor utgör en del av försäkringsavtalet mellan försäkringstagaren och Försäkringsgivaren.

Försäkringsavtalet består av

- Försäkringsbrev/bevis med specifikationer och särskilda villkor
- Grundvillkor (detta villkor)
- Allmänna avtalsbestämmelser, AA
- Försäkringsavtalslagen (2005:104, FAL)
- Övrig svensk rätt.

Försäkringsbrevet/beviset med specifikationer och angivna försäkringsvillkor gäller före dispositiva lagregler.

Innehåller de olika delarna av försäkringsavtalet motstridiga bestämmelser gäller tolkningsföreträde i den ordning som anges ovan, dock alltid så att särskilda regler har företräde framför generella.

Villkoret ingår i en serie villkor för företagsförsäkring. Samtliga dessa villkor är indelade efter ett gemensamt system, vilket medför att numreringen inte alltid är löpande.

I försäkringsbrevet/beviset finns - i aktuella fall - uppgifter om

- Försäkringsperiod
- Försäkrad verksamhet
- Försäkringsställe(n)
- Försäkrad egendom
- Försäkringsbelopp
- Försäkringsform
- Försäkringsomfattning
- Ansvarstid - avbrott (om avvikande från grundomfattning)
- Försäkringsvillkor
- Grundsjälvrisiker.

De villkor som gäller för försäkringen anges i försäkringsbrevet/beviset med villkorsnummer och/eller villkorsnamn. Kortare villkorstexter kan finnas i försäkringsbrevet/beviset.

OLIKA TYPER AV VILLKOR

- Grundvillkor
- Tilläggsvillkor för produkttilval
- Tilläggsvillkor för utvidgningar och begränsningar

Fet stil anger när ord, uttryck eller begrepp finns förklarade i kapitel Definitioner - Förklaringar i Allmänna avtalsbestämmelser och Definitioner Koncept (AB-DK).

*asterisk anger när ord, uttryck eller begrepp finns förklarade i slutet av villkoret.

Detta villkor innehåller nedan angivna moment. Det framgår av försäkringsbrevet/beviset vilka av momenten som just din försäkring omfattar.

EGENDOM

- Skada på eller förlust av försäkrad egendom (exempelvis brand)
- Skada på glas, skylt, markis
- Skada under transport
- Rån

AVBROTT/EXTRAKOSTNAD

Avbrott/extrakostnad i rörelsen vid ersättningsbar skada.

HYRESFÖRLUST

Hyresförlust vid ersättningsbar skada på försäkrad byggnad.

BEGRÄNSNINGAR I FÖRSÄKRINGSSKYDDET OCH SÄRSKILDA SJÄLVRISKER

I många försäkringsmoment finns undantag när försäkringen inte gäller. Det finns också andra begränsningar till exempel i form av högsta ersättning i vissa åtaganden.

Försäkringen kan också gälla med en särskild självrisk för vissa moment, som är högre än grundsjälvrisk.

All information om undantag, högsta ersättningsbelopp och särskilda självrisker som gäller för försäkringen står i försäkringsvillkoren eller anges i försäkringsbrevet/beviset.

Det är därför viktigt att du läser igenom villkoren och försäkringsbrevet/beviset och särskilt noterar vad som står under rubrikerna "Undantag", "Högsta ersättning" och "Särskild självrisk". Lägg också särskilt märke till vad som står under "Säkerhetsföreskrifter" samt "Åtgärder i samband med skada - räddningsplikt", vilka punkter du också kan läsa mer om nedan.

Observera även att försäkringen endast omfattar den verksamhet som är angiven i försäkringsbrevet/beviset.

UPPLYSNINGSPLIKT

Både vid tecknandet och vid förnyelse av försäkringen är det viktigt att du lämnar rätt uppgifter om försäkringsbelopp, lönekostnad, årsomsättning eller andra uppgifter som ligger till grund för försäkringen. Om du inser att Försäkringsgivaren tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen ska du utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

RISKÖKNING

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada, ska du meddela detta till Försäkringsgivaren.

Har du uppsåtligt eller av oaktsamhet inte uppfyllt din upplysningsplikt kan det, liksom vid riskökning, leda till att Försäkringsgivaren är fri från ansvar för, eller endast har ett begränsat ansvar för skada.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

För att minska risken för skada gäller försäkringen med vissa säkerhetsföreskrifter. Försäkringsvillkoren innehåller ett särskilt avsnitt med de föreskrifter som gäller för egendomsförsäkring. Där anges också viktiga föreskrifter avseende hantering av datorprogram och datainformation samt övriga skadehändelser.

Föreskrifterna är tillämpliga både för egendoms- och avbrottsförsäkringen. Föreskrifter kan också anges i försäkringsbrevet/beviset eller i särskilt villkor som framgår av försäkringsbrevet/beviset.

Om föreskrifterna inte följs och det inträffar en skada betalas ersättning endast i den utsträckning skadan kan antas ha inträffat även om föreskriften hade följts.

ÅTGÄRDER I SAMBAND MED SKADA

RÄDDNINGSPLIKT

Försäkrad ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom
- vidta lämpliga åtgärder, även provisoriska för att upprätthålla den försäkrade rörelsens drift
- söka bereda arbetstagare som blivit arbetslösa annan produktiv sysselsättning.

SKADEANMÄLAN

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till Försäkringsgivaren så snart som möjligt, dock senast ett år efter det att det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant försäkringskydd inträdde. Vid stöld, inbrott, rån, överfall eller annat brott ska polisanmälan göras och kopia på anmälan sändas till Försäkringsgivaren.

ERSÄTTNINGSKRAV

Krav på försäkringsersättning eller annat försäkringskydd ska framställas till försäkringsgivaren senast ett år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde. Annars går rätten till ersättning förlorad.

Med "det förhållande" menas, exempelvis

- vid egendomsförsäkring - tidpunkten då skadan upptäcks,
- vid avbrotts- extrakostnads- och hyresförlustförsäkring - tidpunkten för ansvarstidens slut.

INNEHÅLL

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet/beviset.

BASBELOPP

Med basbelopp avses prisbasbeloppet som fastställs enligt lagen om allmän försäkring.

Innehållsförteckning

I	Egendomsförsäkring	6
1.	Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet	6
2.	När försäkringen gäller	6
3.	Var försäkringen gäller	6
6.	Försäkrad egendom och försäkringsbelopp	6
7.	Vad försäkringen gäller för	9
9.	Maskinförsäkring (Tilläggsavtal)	13
21.	Skadevärderingsregler	13
22.	Ersättningsregler	17
23.	Självrisk	19
38.	Säkerhetsföreskrifter	20
41.	Åtgärder vid skada	29
42.	Skaderegleringsbestämmelser och preskription	29
43.	Tidpunkt för betalning av ersättning	31
II	Avbrottsförsäkring	32
1.	Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet	32
2.	När försäkringen gäller	32
3.	Var försäkringen gäller	32
4.	Försäkrat intresse	32
6.	Försäkringsbelopp - Högsta ersättning	32
7.	Vad försäkringen gäller för	33
8.	Undantag	33
21.	Skadevärderingsregler	33
22.	Ersättningsregler	34
23.	Karens och självrisk	34
38.	Säkerhetsföreskrifter	35
41.	Åtgärder vid skada	35
42.	Skaderegleringsbestämmelser och preskription	35
43.	Tidpunkt för betalning av ersättning	35
III	Hysesförlustförsäkring	36
1.	Vem försäkringen gäller för	36
2.	När försäkringen gäller	36
3.	Var försäkringen gäller	36
4.	Försäkrat intresse	36
6.	Försäkringsbelopp - Högsta ersättning	36
7.	Vad försäkringen gäller för	37
8.	Undantag	37
21.	Skadevärderingsregler	37
22.	Ersättningsregler	38
23.	Självrisk	38
38.	Säkerhetsföreskrifter	38
41.	Åtgärder vid skada	38
42.	Skaderegleringsbestämmelser och preskription	38
43.	Tidpunkt för betalning av ersättning	38

IV Extrakostnadsförsäkring	39
1. Vem försäkringen gäller för	39
2. När försäkringen gäller	39
3. Var försäkringen gäller	39
4. Försäkrat intresse	39
6. Försäkringsbelop - Högsta ersättning	39
7. Vad försäkringen gäller för	40
8. Undantag	40
21. Skadevärderingsregler	40
22. Ersättningsregler	41
23. Självrisk	41
38. Säkerhetsföreskrifter	41
41. Åtgärder vid skada	41
42. Skaderegleringsbestämmelser och preskription	41
43. Tidpunkt för betalning av ersättning	41

I Egendomsförsäkring

1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen avser i försäkringsbrevet/beviset angiven verksamhet och gäller för **försäkringstagaren** såsom ägare av försäkrad egendom.

1.1 ANNAN ÄGARE

Försäkringen gäller dessutom för annan ägare av försäkrad egendom som **försäkringstagaren** enligt avtal åtagit sig ansvar för.

2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

3 Var försäkringen gäller

3.1 PÅ FÖRSÄKRINGSSTÄLLET

Försäkringen gäller för försäkrad egendom inom **försäkringsställe** som anges i försäkringsbrevet/beviset.

3.2 PÅ ANNAN PLATS

Försäkringen gäller intill högst SEK 400 000 vid tillfällig förvaring, dock längst 6 månader, på annan plats inom Norden.

3.3 VID RÅN ELLER ÖVERFALL

Försäkringen gäller inom Norden vid **rån** eller **överfall** i samband med tjänsteutövning.

3.4 UNDER TRANSPORT

Försäkringen gäller för skada under transport inom Norden, till och från angivet **försäkringsställe**, med **försäkringstagarens** egna, hyrda eller leasade fordon samt under lastning och lossning i samband med sådan transport.

3.5 ARBETSOMRÅDE

Utan särskilt avtal gäller försäkringen inte på **arbetsområde**.

6 Försäkrad egendom och försäkringsbelopp

6.1 FÖRSÄKRAD EGENDOM

Försäkringen omfattar egendom som anges i försäkringsbrevet/beviset med **objekttyp** eller på annat sätt. Försäkringen gäller som flytande försäkring inom i försäkringsbrevet/beviset angivna **försäkringsställen**.

6.1.1 UNDANTAGEN EGENDOM

Försäkringen omfattar nedan angiven egendom endast om denna särskilt anges i försäkringsbrevet/beviset

- egendom förvarad utomhus
- container uppställd utomhus samt egendom förvarad i denna
- **trafikförsäkringspliktiga motordrivna fordon** och släpfordon till dessa
- luftfartyg, svävare, hydrokoptrar, segel- eller maskindrivna skepp och båtar, timmersläp, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk eller byggnadsverk, under bogsering till sjöss
- mobilkranar, tornsvängkranar, gräv-, schakt-, väg- och pålningsmaskiner
- sådana delar av maskinfundament, byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolv som angränsande jord- eller vattenyta
- egendom som **försäkringstagaren** hyr ut eller leasar ut
- **kulvertanläggning** och **servisledning** längre än 20 meter
- produktiv skog och skogsmark
- brunn och vattentäkt
- egendom på **arbetsområde**
- levande djur och växande gröda
- båthus, brygga, badhytt, kallbadhus, växthus, plasthall, tält och tillfälligt hus, till exempel barack eller liknande, samt egendom i sådana hus.

6.2 FÖRSÄKRINGSBELOPP - HÖGSTA ERSÄTTNING

Försäkringen gäller med ett gemensamt försäkringsbelopp för egendom tillhörig samma **objekttyp** inom i försäkringsbrevet/beviset angivna **försäkringsställen**.

För byggnad gäller **helvärdesförsäkring**, **fullvärdesförsäkring** eller **förstariskförsäkring**.

För **maskinerier** och varor gäller **helvärdesförsäkring** eller **förstariskförsäkring**.

För **fastighetsinventarier**, trädgård, tomt och **markanläggning**, **ritningar**, **arkivalier** och **datainformation**, **pengar** och **värdehandlingar**, **kunders egendom** och **arbetstagares egendom** gäller **förstariskförsäkring**.

Vid **fullvärdesförsäkring** och **förstariskförsäkring** anges detta i försäkringsbrevet/beviset, i annat fall gäller **helvärdesförsäkring**.

För fastställande av försäkringsbelopp, se punkt 22.3.

6.2.1 FRIBELOPP

Försäkringen omfattar - även om detta inte anges i försäkringsbrevet/beviset - följande egendom intill högst nedan angivna belopp (**första risk**). Beloppen kan höjas - tilläggsbeloppet anges i försäkringsbrevet/beviset.

Vid försäkring av **Byggnad**

- **Trädgård, tomt och markanläggning** 5 prisbasbelopp
- **Fastighetsinventarier** 5 prisbasbelopp
- Merkostnad till följd av myndighetsbeslut 5 prisbasbelopp
- Merkostnad till följd av **byggnads** särart 5 prisbasbelopp

Vid försäkring av **Maskinerier** och/eller **Varor**

- **Varor** och **kunders egendom** bestående av **stöldbegärlig egendom** 0,5 prisbasbelopp
- **Ritningar, arkivalier** och **datainformation** 2 prisbasbelopp
- Licens för nyttjanderätt till standardprogram 1 prisbasbelopp
- **Pengar** och **värdehandlingar**
  - förvarade på **försäkringsstället** i låst värdeskåp 1 prisbasbelopp
  - förvarade på annat sätt på **försäkringsstället** 0,2 prisbasbelopp
  - vid **rån** eller **överfall** 2 prisbasbelopp
- **Kunders egendom**, dock inte **pengar** och **värdehandlingar** 2 prisbasbelopp
- Arbetstagares egendom, dock inte pengar och värdehandlingar 0,2 prisbasbelopp per arbetstagare eller enligt kollektivavtal
- **Skyft** och markis 1 prisbasbelopp
- Hyrd lokal som **försäkringstagaren** enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för 1 prisbasbelopp
- **Egen bekostad** fast inredning 1 prisbasbelopp

6.2.2 HÖGSTA ERSÄTTNING

För vissa skadehändelser är högsta ersättning begränsad enligt nedan, om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset.

6.2.2.1 NATURSKADA OCH DAMMGENOMBROT

Den sammanlagda ersättningen för egendom, **avbrott**, hyresförlust, extrakostnad och röjning är begränsad till

- SEK 5 000 000 per skadetillfälle vid skada genom **jordskred**, **jordras**, **bergas**, **lavin**, **jordskalv**, genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn- eller branddamm
- SEK 1 000 000 per skadetillfälle vid skada genom **skyfall**, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag när vatten strömmar från markytan direkt in i **byggnad** eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.

6.2.2.2 VATTEN- OCH ANNAN VÄTSKESKADA

För skada genom annan vätskeutströmning än

- vatten från **installation** med därtill anslutna anordningar
- vattenånga eller vätska från installation eller anordning för lokaluppvärmning
- vatten från utrymme inomhus, som har golvbrunn och som för sin funktion försetts med isolering avsedd att förhindra utströmning
- vatten från pumpgröp vid oförutsett fel på pumpmaskineriet eller vid strömavbrott
- vätska från **kyl- eller frysenhet** vid strömavbrott eller fel på enheten är ersättningen begränsad till SEK 1 000 000 per skadetillfälle.

6.2.2.3 RÅN ELLER ÖVERFALL

För skada genom **rån** eller **överfall** är ersättningen begränsad till SEK 1 000 000 per skadetillfälle.

Vid **rån** av egendom

- bestående av **pengar** och **värdehandlingar**, inom eller utom **försäkringslokal**, är ersättningen begränsad till SEK 80 000 per skadetillfälle
- bestående av
  - föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor eller ädelstenar
  - ur avsedda att bäras
  - **konstverk** utanför **försäkringslokal** är ersättningen begränsad till SEK 400 000 per skadetillfälle.

6.2.2.4 GLAS

För skada på **glas** samt på detta utförd utsmyckning (inristning, dekaler och liknande) är ersättningen begränsad till SEK 1 000 000 per skadetillfälle. Denna begränsning gäller inte vid skada genom **brand**, **explosion**, **åskslag** eller **elfenomen**.

6.2.2.5 LÅSÄNDRINGAR

För låsändringar till följd av att nyckel eller låskod stulits i samband med **inbrott** eller **utbrott i försäkringslokal** eller vid **rån** hos **försäkringstagaren** eller dennes ombud är ersättningen begränsad till SEK 80 000 per skadetillfälle.

6.2.2.6 TRANSPORT

För skada under transport, samt under lastning och lossning i samband med sådan transport, är ersättningen begränsad till SEK 40 000 per skadetillfälle.

6.2.2.7 MONTERING, LYFT MED MERA

För annan skada än brand i samband med montering, demontering, lyft och förflyttning inom försäkringsställe, och av den föranledd följdskada är ersättningen begränsad till SEK 400 000 per skadetillfälle. Denna begränsning gäller inte för skada i samband med egendomens underhåll på **försäkringsstället**.

6.2.2.8 SKAdegÖRELSE UTAN SAMBAND MED INBROTT ELLER UTBROTT

Den sammanlagda ersättningen för egendom, avbrott, hyresförlust, extrakostnad och röjning är begränsad till SEK 5 000 000 per skadetillfälle vid skadegörelse på försäkrad egendom utan samband med inbrott eller utbrott.

För skada

- genom olovlig målning, färgning, klotter, inristning eller liknande
- på av **försäkringstagaren** hyrd **byggnad** eller lokal som denne enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för är dock ersättningen begränsad till SEK 40 000 per skadetillfälle.

6.2.2.9 SMASH AND GRAB

För skada genom tillgrepp utifrån genom krossat fönster är ersättningen för stulen eller skadad **stöldbegärlig egendom** begränsad till sammanlagt högst SEK 8 000 per fönster såvida fönstret inte är särskilt skyddat enligt föreskrifter i punkt 38.5.5.

6.3 INVESTERING OCH PRISÄNDRING

Har egendomens värde under försäkringsåret ökat genom investering eller prisändring höjs kalkyl- eller försäkringsbeloppet från försäkringsårets början enligt nedan. Avser försäkringsbeloppet helvärdesförsäkrad egendom gäller reglerna för **underförsäkring** om försäkringsbeloppet var felaktigt vid försäkringsårets början.

6.3.1 BYGGNAD

För byggnad gäller att vid

- **fullvärdesförsäkring** är värdestegring genom investering begränsad till 30 % av det vid försäkringsårets början gällande kalkylbeloppet (enligt tillämplig värderingsmetod) per **byggnad**
- **helvärdesförsäkring** är sammanlagd värdestegring genom investering och prisändring begränsad till 30 % av det senast angivna försäkringsbeloppet per **byggnad**
- **förstarisikförsäkring** är värdestegring begränsad till prisändring.

6.3.2 MASKINERIER

För **maskinerier** gäller att vid

- **helvärdesförsäkring** är sammanlagd värdestegring genom investering och prisändring begränsad till 30 % av det senast angivna försäkringsbeloppet
- **förstarisikförsäkring** är värdestegring begränsad till prisändring.

6.3.3 VAROR

För varor gäller att vid

- **helvärdesförsäkring** är sammanlagd värdestegring genom volymändring och prisändring begränsad till 30 % av det senast angivna försäkringsbeloppet
- **förstarisikförsäkring** är värdestegring begränsad till prisändring.

6.3.4 ÖVRIG EGENDOM

För övrig egendom gäller att vid

- **förstarisikförsäkring** är värdestegring begränsad till prisändring.

6.3.6 ANMÄLAN OM INVESTERING

Investering med värde över SEK 5 000 000 ska omedelbart anmälas till Försäkringsgivaren.

7 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada på eller förlust av försäkrad egendom till följd av sådan skadehändelse enligt punkt 7.2 till 7.8 samt 9, som anges försäkringsbrevet/beviset. Försäkringen avser endast sådan skada som består i att egendomens värde minskar eller går förlorat

7.1.3 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd om dessa inte följs, se punkt 38.

7.1.4 ALLMÄNNA UNDANTAG

Beträffande allmänna undantag, se Allmänna avtalsbestämmelser AA, punkt 6.

7.2 BRANDFÖRSÄKRING

7.2.1 BRAND, EXPLOSION, ÅSKSLAG, ELFENOMEN OCH STRÖMAVBROTT

Försäkringen gäller för skada genom

- **brand**
- **explosion**
- åskslag och annat plötsligt och oförutsett **elfenomen** på **elektrisk utrustning**
- strömavbrott som är oförutsett.

7.2.1.1 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada genom

- åskslag, strömavbrott eller annat **elfenomen** på
  - **elektrisk utrustning** med inkommande eller utgående spänning överstigande 400 V. Detta gäller även om **brand** eller **explosion** uppstår i utrustningen och även om **elfenomenet** eller strömavbrottet direkt eller indirekt orsakas av skada som uppstår i annat föremål
  - egendom i **kyl- eller frysenhet**
- genom sprängningsarbete
- på rör genom **explosion** i röret, om dess yttre diameter är 120 millimeter eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller rökgasvägar.

7.2.2 SOTUTSTRÖMNING

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad för uppvärmning av lokal om utströmningen är plötslig och oförutsedd och uppstår i samband med eldning.

7.2.2.1 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada genom sotutströmning från rökkanals mynning eller från byggtork.

7.2.3 FRÄTANDE GAS

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildas vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

7.2.4 LUFTFARTYG

Försäkringen gäller för skada genom luftfartyg som havererar eller genom föremål som faller ned från luftfartyg.

7.2.5 MOTORDRIVET FORDON

Försäkringen gäller för skada genom påkörning med motordrivet fordon i de fall trafikskadeersättning enligt 11 § trafikskadelagen (1975:1410, TSL) inte lämnas eller TSL inte gäller.

7.2.5.1 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada på

- det påkörande fordonet
- egendom under hantering eller transport med fordonet.

7.2.6 STORM, HAGEL OCH SNÖTRYCK

Försäkringen gäller för skada på försäkrat hus - även på detta fast monterad egendom som hör till **byggnad** enligt jordabalken (1970:994) - eller på försäkrad egendom i sådant hus genom

- **storm**
- hagel
- **snötryck**.

Med skada genom **storm**, hagel eller **snötryck** avses att egendomen skadas av

- vindkraften och av denna rycks loss eller bryts sönder
- föremål som vinden blåser omkull, rycker loss eller för med sig
- hagel
- tyngden av snö
- nederbörd eller kyla om denna står i direkt samband med och är en oundviklig följd av ersättningsbar skada enligt ovan.

7.2.6.1 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada

- genom smältande hagel eller snö enbart
- genom översvämning, (se dock punkt 7.2.7), sjöhävning eller isskruvning
- på revetering, puts eller skorstensbeklädnad, om inte skadan orsakas av föremål som vinden blåser omkull eller för med sig
- på hus som beror på felaktigt byggnadsarbete, felaktig byggnadskonstruktion, ingrepp i bärande stomme, angrepp av röta eller skadeinsekter eller bristande underhåll, och inte heller skada på egendom i sådant hus
- på tält, plasthall eller växthus, såvida inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset.

7.2.7 NATURSKADA OCH DAMMGENOMBROT

Försäkringen gäller för skada genom

- **jordskred, jordras, bergras, lavin, jordskalv**, genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn- eller branddamm eller liknande
- **skyfall**, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag när vatten strömmar från markytan direkt in i **byggnad** eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.

7.2.7.1 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada

- på **trädgård, tomt** och **markanläggning**
- genom förskjutning eller sättning i mark eller grundkonstruktion
- genom sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, uppläggning av jord- eller stenmassor eller gruvdrift
- genom vatten- eller vågerosion
- genom genombrott av kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion.

7.3 VATTENFÖRSÄKRING

7.3.1 VATTEN- OCH VÄTSKEUTSTRÖMNING

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av

- vatten från **installation** med därtill anslutna anordningar, akvarium eller vattensäng
- vattenånga eller vätska från **installation** eller anordning för lokaluppvärmning
- vatten från utrymme inomhus, som har golvbrunn och som för sin funktion försetts med **tätskikt** avsett att förhindra utströmning
- vatten från pumpgrop vid oförutsett fel på pumpmaskineriet eller vid strömavbrott
- vätska eller kylmedel från **kyl- eller frysenhet** vid strömavbrott eller fel på enheten.

7.3.2 LOKALISERING OCH FRILÄGGNING

Vid ersättningsbar skada ersätts kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom **byggnad** för att möjliggöra reparation av det fel som har orsakat skadan. Även kostnad för **återställande** efter sådan reparation ersätts.

7.3.3 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för

- skada genom översvämning (se dock punkt 7.2.7)
- reparation av det fel som orsakat skadan eller för skada på den **installation** med därtill anslutna anordningar varifrån utströmningen sker
- skada på golv- och väggbeklädnad inklusive **tätskikt** vid skada som orsakas av att tätskiktet är bristfälligt
- skada genom utströmning från rökkanal, ventilationskanal, dräneringssystem, tak, altan, parkeringsdäck, takränna och utvändigt stuprör
- den utströmmande vätskan, ångan eller kylmedlet
- skada genom fukt, röta, mögel, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan, om det inte av omständigheterna klart framgår att utströmningen skett under den tid försäkringen har varit i kraft
- skada på egendom genom vätska eller kylmedel från **kyl- eller frysenhet** vid strömavbrott eller fel på enheten.

7.4 INBROTTSFÖRSÄKRING

Om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset ska försäkringslokal uppfylla kraven för **skyddsklass 2**.

7.4.1 STÖLD OCH SKAdegÖRELSE I FÖRSÄKRINGSLOKAL

Försäkringen gäller för skada på försäkrad **byggnad** och för skada genom stöld eller skadegörelse i **försäkringslokal** eller vid tillfällig förvaring på annan plats (se punkt 3.2) genom

- **inbrott** eller **utbrott**
- att någon tar sig in i lokal med för låset avsedd nyckel eller kod, som stulits genom **rån** eller **inbrott** i lokal som uppfyller kraven på inbrottskydd eller vid **inbrott** eller **utbrott** i bostad. Som nyckel avses även passerkort eller liknande, kod eller låskombination
- genom tillgrepp (stöld) utifrån genom krossat fönster (smash and grab).

7.4.3 LÅSÄNDRINGAR

Om nyckel eller kod som förvaras hos **försäkringstagaren** eller dennes ombud stjäls vid **inbrott** eller **utbrott** i

- **försäkringslokal** som uppfyller skyddskraven i punkt 38.5
- bostad

eller förloras genom

- **rån**

ersätts kostnad för låsändring som är nödvändig i försäkrad **byggnad** som tillhör **försäkrings- tagaren** eller i lokal som försäkringstagaren disponerar för den försäkrade verksamheten.

7.4.4 STÖLD OCH SKAdegÖRELSE I VÄRDESKÅP, KASSA- ELLER VÄRDEVALV

Om det i försäkringsbrevet/beviset anges att försäkringen omfattar egendom i värdeskåp, kassa- eller värdevalv som finns i **försäkringslokal** vilken uppfyller kraven i punkt 38.5, gäller försäkringen för stöld av egendom i skåpet eller valvet och skadegörelse på detta, om stölden eller skadegörelsen förövas av person som tar sig in i **försäkringslokalen** på sätt som anges i punkt 7.4.1.

Därutöver ska nedan i punkt 7.4.4.1 och 7.4.4.2 angivna förutsättningar gälla och punkt 7.4.4.3 beaktas.

7.4.4.1 FÖRVARINGSUTRYMME MED NYCKELLÅS

Öppnas skåpet eller valvet med nyckel, gäller försäkringen endast om **försäkringstagaren** eller den som för hans räkning har hand om nyckeln fråntas denna genom

- rån inom **försäkringslokal** om gärningsmannen bereder sig tillträde dit genom **inbrott** eller **utbrott**
- rån på annan plats
- **inbrott** i bostad på **försäkringsstället** då den som har hand om nyckeln vistas där
- **inbrott** på annan plats än på **försäkringsstället**
  - i lokal som uppfyller kraven i punkt 38.5
  - i bostad.

7.4.4.2 FÖRVARINGSUTRYMME MED KOMBINATIONSLÅS

Om låsanordningen utgörs av kombinationslås och skåpet eller valvet öppnas av obehörig, gäller försäkringen endast om låskombinationen med våld eller hot som innebär trängande fara avtvingas någon som i behörig ordning fått kännedom om denna. Utövas våldet eller hotet inom **försäkringslokal** gäller försäkringen endast om gärningsmannen bereder sig tillträde dit genom **inbrott**.

7.4.4.3 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada som inträffar

- om skåpet eller valvet är olåst eller då nyckeln lämnas kvar i lås eller då skåpet eller valvet öppnas med nyckel som stjäls på annat sätt än som anges i punkt 7.4.1
- nyckeln eller låskombinationen stjäls genom **rån**, våld eller hot om den som utsätts för övergreppet medverkar till eller främjar skadan
- skadegörelse genom sprängning.

7.4.5 SKAdegÖRELSE UTAN SAMBAND MED INBROTT/UTBROTT

Försäkringen gäller även för skada genom skadegörelse på försäkrad egendom utan samband med **inbrott** eller **utbrott**.

7.4.5.1 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada

- som orsakas av den försäkrade
- på **lös egendom** befintlig utomhus eller i obemannad lokal som inte uppfyller skyddskraven enligt punkt 38.5
- på **skylt** och **glas** i inredning eller i och på **byggnad**
- på plasthall, tält och egendom däri
- genom målning, färgning, klotter, inristning eller liknande
- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet
- som består i stöld.

7.5 RÅNFÖRSÄKRING

Försäkringen gäller för skada genom **rån** eller **överfall**.

Beträffande nyckel eller kod som stjäls genom **rån**, se punkt 7.4.1.

7.5.1 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för skada

- då den som utsätts för **rån** eller **överfallet** medverkar till eller främjar skadan
- på egendom som tas om hand av annat företag, till exempel transportföretag.

7.6 GLASFÖRSÄKRING

7.6.1 BRÄCKAGE MED MERA

Försäkringen gäller för skada som består i bräckage, sönderslagning eller stöld av

- **glas** i
  - fönster och dörrar i byggnad eller **försäkringslokal**
    - inredning
  - skyltskåp i anslutning till **försäkringslokal**, om inte annat anges i Försäkringsbrevet/beviset
- **skylt** och markis.

Försäkringen gäller även för skada genom inristning av sådan art att det för **försäkringstagaren** skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset.

Vid ersättningsbar glasskada ersätts även behandling av **glas**, till exempel målning, etsning, blåstring, larmfolie eller ingjuten larmtråd liksom även plastfilm som **glaset** belagts med.

7.6.2 SKADA GENOM GLAS

Försäkringen gäller även för skada på försäkrad egendom orsakad av glassplitter till följd av att **glas** i fönster, dörrar eller skyltskåp bräcks eller slås sönder.

7.6.3 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för

- **glas** i växthus
- **glas**, skylt eller markis som inte är monterade på därför avsedd plats
- redan skadat **glas** eller skadad **skylt** eller markis
- skada genom sprängningsarbete
- skada som består i eller uppkommer genom kondens
- kostnad för omskyllning
- kostnad för vakthållning efter glasskada
- **glas** eller **skylt** i **byggnad** under uppförande, om- och tillbyggnad eller i saneringsfastighet
- skada på **glas** som är föremål för bearbetning. Försäkringen gäller inte heller för behandlingen som orsakar skadan.

7.7 TRANSPORTFÖRSÄKRING

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom som är under transport till och från angivet **försäkringsställe** med **försäkringstagarens** egna fordon (även hyrda eller leasade) samt under lastning och lossning i samband med sådan transport. Försäkringen gäller endast i den mån **försäkringstagaren** står faran för egendomen.

7.7.1 UNDANTAG

Försäkringen gäller inte för

- skada vid yrkesmässig transportverksamhet
- skada på egendom som normalt finns i fordonet (till exempel utrustning i servicebil, verktyg och mobiltelefon)
- transport till och från **arbetsområde** eller vid sjötransport och inte heller för skada vid lastning och lossning i samband med sådan transport
- skada vid transport som inte har direkt samband med den försäkrade verksamheten
- skada vid transport eller lastning och lossning inom **försäkringsstället**, såvida detta inte är ett led i och står i direkt samband med transport till och från försäkringsstället
- stöld eller svinn.

7.8 KYL- OCH FRYSFÖRSÄKRING

Försäkringen gäller för skada på egendom i stationär **kyl- eller frysenhet** genom

- temperaturändring
- utströmmande köldmedium på grund av oförutsedd händelse.

9 Maskinförsäkring

Säkerhetsföreskrifter finns, se punkt 38.11.

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada på i försäkringsbrevet/beviset angivna **maskinerier, fastighetsmaskin** och **installation**.

9.1 UNDANTAG

9.1.1 UNDANTAGEN EGENDOM

Försäkringen gäller inte för skada på

- elpatron i värmepanna eller varmvattenberedare
- rökgång, fundament, murverk, inmurning eller infodring
- formar och utbytbara verktyg
- förbrukningsmaterial
- sanitetsgods (tvättställ, badkar, toalettstol och bidé), spis, disk-, tvätt- eller annan hushållsmaskin i bostadslägenhet)
- belysningsarmatur
- egendom i **kyl- eller frysenhet**.

9.1.2 SKADA GENOM

Försäkringen gäller inte för skada genom

- **brand** och **explosion**. Dock lämnas ersättning för skada på rör genom **explosion** i rör om dess yttre diameter är 120 millimeter eller mindre och utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar
- åskslag, strömbrott eller annat **elfenomen** på **elektrisk utrustning** vars inkommande eller utgående spänning är lägre än 400 V. Dock ersätts sådan skada som drabbar datorer med utrustning eller datamedia
- stöld
- översvämning (se dock punkt 7.2.7)
- förskjutning och sättning i mark eller grundkonstruktion oberoende av orsaken till skadehändelserna
- sprängningsarbete
- smälta
- frysning om inte skäliga åtgärder vidtagits för att förhindra sådan skada.

9.1.3 SKADA SOM BESTÅR I

Försäkringen gäller inte för skada som består i förslitning, förbrukning, sprickbildning, utmattning, korrosion (till exempel rost eller frätning), kavitation, beläggning eller avsättning.

9.1.4 SKADA AV ANNAN ART

Försäkringen lämnar inte ersättning för skada

- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- i samband med demontering, montering eller skada vid transport eller förflyttning. Dock ersätts sådan skada om den uppkommer i samband med egendomens normala underhåll på **försäkringsstället**.

21 Skadevärderingsregler

Vid skada på egendom beräknas skadebeloppet enligt nedan angivna regler. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

21.1 VÄRDERING AV SKADA PÅ BYGGNAD

21.1.1 BYGGNAD SOM ÅTERSTÄLLS

Om **återställande** sker värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa byggnad med samma utförande, men på ett rationellt sätt vad avser metoder och material.

Från återställandekostnaden görs avdrag för värdeminskning genom ålder och bruk på byggnadsdel enligt reglerna i tabell punkt 21.1.8.

För byggnadsdel vars underhåll varit eftersatt eller som utsatts för onormalt slitage görs - utöver avdrag enligt tabell i punkt 21.1.8 - ett särskilt avdrag på **återställande-** och reparationskostnaden. Detta gäller även för byggnadsdel som inte anges i tabellen för åldersavdrag.

Om **återställande** sker på annan plats får skadekostnaden inte överstiga vad det skulle ha kostat att återställa den skadade byggnaden på samma grund.

Återställandekostnaden minskas med den värdeökning som kan uppstå till följd av sådan förhöjd ändamålsenlighet som har annan orsak än ändrad belägenhet.

Återställande måste ske senast inom 2 år från skadedagen. Sker det senare på grund av hinder, som inte beror på den försäkrade, får tiden 2 år räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst 3 år från skadedagen.

I skadekostnaden inräknas inte merkostnader som beror på forceringsåtgärder, till exempel reparation på övertid, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

Kan utan väsentlig olägenhet **återställande** ske i samband med normalt underhåll värderas skadan till uppskattad andel av underhållskostnaden.

21.1.1.1 MERKOSTNAD TILL FÖLJD AV MYNDIGHETSBESLUT

I skadekostnaden enligt ovan ingår även merkostnad - intill SEK 200 000 - som föränleds av att skadad **byggnad** enligt myndighetsbeslut eller för **byggnad** gällande normer i något hänseende måste ges annan konstruktion eller utförande än före skadan. I skadekostnaden ingår dock inte kostnad för förelägganden som utfärdats före skadan eller som är föränledd av arkeologiska undersökningar. Inte heller ingår sådan kostnad som uppkommer till följd av att högre krav ställs på funktionen hos anläggning eller maskinell utrustning för industriell process som bedrivs i **byggnaden**.

21.1.1.2 MERKOSTNAD AVSEENDE K/Q-MÄRKT BYGGNAD

I skadekostnaden enligt ovan ingår även merkostnad - intill SEK 200 000 - vad avser dokumenterad K/Q-märkt **byggnad** som föränleds av att **byggnaden** efter skada, på grund av sin särart inte kan återställas på ett rationellt sätt. Skadan värderas till kostnaden för att utan dröjsmål reparera den skadade **byggnaden** med motsvarande tidsenligt byggnadsmaterial och utförande samt konstnärlig utsmyckning som före skadan i den mån detta är möjligt och skäligt.

21.1.2 VÄRDERING AV BYGGNADSDEL

Vid skada på byggnadsdel (**installation**, maskinell utrustning, **ytbeklädnad** med mera) värderas skadan till återställandekostnaden med avdrag enligt ålderstabell i punkt 21.1.8. Detta gäller oberoende av värdeminskning för **byggnaden**. Varje föremål, ledningssystem och ytbeklädnad bedöms för sig.

Vid skada på **våtutrymme** betraktas golv och vägg som en enhet.

21.1.3 DUK I PLASTHALL OCH TÄLT

Skada på duk i plasthall och tält värderas till kostnaden för återställande, dock högst till dagsvärdet.

21.1.5 ANNAN BYGGNAD ANSKAFFAS

Anskaffas inom 2 år annan **byggnad** för samma ändamål i stället för den skadade, värderas skadan enligt punkt 21.1.1, varvid dock den ökning i värde som kan uppstå genom avvikelse i användbarhet och belägenhet ska dras av.

21.1.6 BYGGNADEN ÅTERSTÄLLS INTE OCH ANNAN BYGGNAD ANSKAFFAS INTE

Återställs inte den skadade **byggnaden** eller anskaffas inte annan **byggnad** för samma ändamål inom 2 år, värderas skadan till skillnaden mellan **byggnadens dagsvärde** omedelbart före och omedelbart efter skadan.

21.1.7 HINDER PÅ GRUND AV LAG ELLER MYNDIGHETS FÖRESKRIFT

Om **återställande** av **byggnad** hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift, är den försäkrade även berättigad till ersättning - restvärdeersättning - för vad kvarvarande delar därigenom förlorat i värde.

Den försäkrade är skyldig att följa Försäkringsgivarens anvisningar och på deras bekostnad vidta nödvändiga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av **byggnad** inte kan användas.

21.1.8 ÅLDERSTABELL

Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag för material och arbete	Avdrag per påbörjat år därefter
Installation och maskinell utrustning		
• rörsystem, vattenradiatorer	20 år	5 %
• varmvattenberedare	5 år	8 %
• värmepump, kylaggregat, hushållsmaskin inkl spis	2 år	10 %
• solfångare, vindkraftverk, takvärme	5 år	8 %
• elinstallation	25 år	5 %
• larmanläggning	5 år	8 %
• övriga installationer samt annan maskinell utrustningän hushållsmaskin	10 år	5 %
• sanitetsgods	10 år	5 %
Radio- och tv-antenn (även parabol), markis	5 år	8 %
Målning, tapetsering samt annan väggbeklädnad (inte våtrum)	5 år	8 %
Golvbeklädnad (inte våtrum)		
• trä- och parkettgolv, linoleum	10 år	5 %
• keramik, sten	20 år	2 %
• textila, övriga	5 år	10 %
Våtrumsbeklädnad inkl tätskikt		
• golv och väggmatta (trådsveltsad)	5 år	8 %
• keramiska plattor	10 år	5 %
• övriga material och utförande samt målning i våtrum	5 år	10 %
Takbeläggning av papp	10 år	8 %
Skorsten		
• stål eller plåt	5 år	5 %
• annat material	20 år	2 %

Avskrivning för värdeminskning begränsas till högst 80 % av värdet för byggnadsdel som före skadan var funktionsduglig.

21.2 VÄRDERING AV SKADA PÅ MASKINERIER OCH FASTIGHETSINVENTARIER

21.2.1 MASKINERIER OCH FASTIGHETSINVENTARIER SOM ÅTERSTÄLLS

Om **återställande** sker värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa föremålet på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material.

Återställande måste ske snarast, dock senast inom 2 år.

I skadekostnaden ska inte inräknas merkostnad som orsakas av reparation på övertid eller som uppkommit genom att transport skett på annat sätt än med sedvanligt transportmedel. Den värdeminskning som föremålet efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan ska inte inräknas.

Utökas i samband med **återställande** skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, ska vid värderingen skälig hänsyn tas till detta.

21.2.2 MASKINERIER OCH FASTIGHETSINVENTARIER MED VÄRDE SOM ÄR MINDRE ÄN HALVA NYANSKAFFNINGSVÄRDET

Om föremålet vid skadetillfället minskat i värde genom ålder, slitage och omodernitet med mer än halva **nyanskaffningsvärdet**, värderas skadan till kostnaden för återställande, dock högst till det på grund av ålder, slitage och omodernitet minskade värdet.

21.2.3 MASKINERIER OCH FASTIGHETSINVENTARIER SOM INTE ÅTERSTÄLLS

Återställs inte det skadade föremålet inom 2 år, värderas skadan till skillnaden mellan föremålets dagsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

21.2.4 SPECIELLA REGLER FÖR VISS ANGIVEN EGENDOM

21.2.4.1 DATOR MED UTRUSTNING

Skada på dator med utrustning värderas till kostnaden för **återställande**, dock högst till dagsvärdet. Dagsvärde fastställs enligt nedan.

Datorns ålder i månader	Ersättning i procent av nyanskaffningsvärdet
< 6 månader	100 %
7-12 månader	80 %
13-18 månader	60 %
19-36 månader	40 %
> 36 månader	20 %

21.2.4.2 ELEKTRISK UTRUSTNING

Vid skada på lindningar - och på grund av detta uppkomna skador på plåtar till **elektrisk utrustning** - värderas skadan till kostnaden för **återställande** med avdrag för värdeminskning.

Vid beräkning av skadeersättningen ska för elektriska motorer, generatorer och transformatorer ska avdrag göras för värdeminskning på lindningarnas och plåtarnas återställandekostnad (det vill säga kostnaderna för ut- och inmontering, transport, material och arbete) enligt nedan.

Föremål	Antal år utan avdrag	Avdrag för varje påbörjat år därefter
Motor	10 år	5 %
Generator	15 år	4 %
Transformator	15 år	3 %

Om driftsförhållandena är sådana att värdeminskning på lindningarna sker i en väsentligt snabbare takt än vad som anges ovan, ska detta beaktas genom att procentsatsen ökas och/eller tidpunkten för dess tillämpning tidigare läggs.

21.2.4.3 MOTORDRIVNA FORDON MED FLERA FÖREMÅL

Skada på följande föremål värderas till kostnaden för **återställande**, dock högst till dagsvärdet

- **trafikförsäkringspliktiga motordrivna fordon** och släpfordon till dessa
- skogsmaskin, till exempel processor eller fällare
- för bygg- och anläggningsverksamhet avsedd maskin, panna, skjul eller bod.

21.2.4.4 KULVERTANLÄGGNING OCH SERVISLEDNING

Vid skada på **kulvertanläggning** och **servisledning** värderas kostnaden för **återställande** - inklusive kostnad för lokalisering och friläggning av skadestället samt återfyllning efter utförd reparation - med avdrag för värdeminskning.

Avdrag för värdeminskning görs med 5 % av återställandekostnaden för varje år som förflutit sedan egendomen första gången togs i bruk.

21.2.4.8 HÖGSTA AVSKRIVNING

Avskrivning för värdeminskning av egendom under punkt 21.2.4.1 till 21.2.4.4 begränsas till högst 80 % av värdet på föremål som före skadan var funktionsdugligt.

21.3 VÄRDERING AV VAROR

21.3.1 VAROR, FÖR FÖRSÄLJNING

Varor som den försäkrade har anskaffat för försäljning värderas till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att ersätta dem med nya **varor** av samma slag. Har **varornas** värde före skadan minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

21.3.2 VAROR, EGEN TILLVERKNING

Varor som den försäkrade tillverkat eller har haft under tillverkning värderas till tillverkningskostnaderna - direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverkningsomkostnader och administrationskostnader - vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket egendomen då hade kunnat försälas.

21.3.3 VAROR, SÅLDA OCH LEVERANSFÄRDIGA

Varor sålda och färdiga för leverans ska - i den mån leverans inte kan fullgöras med andra **varor** - värderas till det avtalade försäljningspriset, minskat med inbesparade kostnader.

21.4 VÄRDERING AV ÖVRIG EGENDOM

21.4.1 RITNINGAR, ARKIVALIER OCH DATAINFORMATION

Skadan värderas till de normala kostnader som inom 2 år läggs ned för att återställa den förlust av för verksamheten nödvändig information som uppkommer genom skadan.

Med **ritningar, arkivalier** och **datainformation** avses endast sådana ritningar, register eller kartotek som innehåller information, som med nödvändighet måste återskapas vid skada.

21.4.2 PENGAR OCH VÄRDEHANDLINGAR

För pengar och sådana värdehandlingar som inte kan återställas värderas skadan till kontantvärdet vid skadetillfället. För övriga värdehandlingar värderas skadan till de normala kostnader som inom 2 år läggs ned på **återställandet**.

21.4.3 KUNDERS EGENDOM

Skadan värderas efter de regler som gäller för den **objekttyp** egendomen tillhör, till exempel **maskinerier** eller **varor**.

21.4.4 ARBETSTAGARES EGENDOM

Arbetstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler. **Arbetstagares egendom** i övrigt värderas enligt normala försäkringsvillkor för hem- och villaförsäkring.

21.4.6 TRÄDGÅRD, TOMT OCH MARKANLÄGGNING

Skadan värderas till vad det kostar att återställa **trädgård, tomt** och **markanläggning**. Vid nyplantering av buskar och träd lämnas ersättning endast för plantor som normalt saluförs i handelsträdgård eller plantskola.

21.5 VÄRDERING AV LÖS EGENDOM

21.5.1 LÖS EGENDOM

Lös egendom värderas enligt de regler som gäller för respektive **objekttyp** som egendomen tillhör enligt punkt 21.2 till 21.4.

22 Ersättningsregler

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast lämna ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är högre.

22.1 SKADEERSÄTTNING

Försäkringsgivaren ersätter

- skadekostnad värderad enligt punkt 21
  - röjningskostnad med mera enligt punkt 22.5
  - räddningskostnad enligt punkt 41.3
- med avdrag för
- självrisk enligt punkt 23
  - eventuellt leverantörsåtagande enligt Allmänna avtalsbestämmelser, AA, punkt 6.1.5
  - eventuell underförsäkring eller otillräckliga kalkylbelopp enligt punkt 22.4
  - övriga bestämmelser som kan inverka på ersättningen. Till exempel påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift enligt punkt 38.20.

Vid **förstariskförsäkring** lämnas ersättning högst med försäkringsbeloppet.

22.2 FÖRSÄKRINGSFORMER

22.2.1 HELVÄRDESFÖRSÄKRING

Full försäkring vid **helvärdesförsäkring** föreligger om försäkringsbeloppet motsvarar minst det belopp som beräknas enligt punkt 22.3. Föreligger full försäkring ersätts uppkommen skada i dess helhet intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av villkoren i övrigt.

22.2.2 FULLVÄRDESFÖRSÄKRING

Anges det i försäkringsbrevet/beviset att egendom är fullvärdesförsäkrad ersätts uppkommen skada i dess helhet med de begränsningar som framgår av villkoren i övrigt.

22.2.3 FÖRSTARISKFÖRSÄKRING

Anges det i försäkringsbrevet/beviset att egendom är förstariskförsäkrad ersätts uppkommen skada inklusive röjningskostnader intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av villkoren i övrigt.

22.3 Fastställande av försäkringsbelopp

22.3.1 FÖRSÄKRINGSBELOPP FÖR BYGGNAD - HELVÄRDESFÖRSÄKRING

För **byggnad** ska försäkringsbeloppet motsvara byggnadens **nyanskaffningsvärde** vid skadetillfället.

22.3.2 FÖRSÄKRINGSBELOPP FÖR MASKINERIER OCH FASTIGHETSINVENTARIER

För **maskinerier** och **fastighetsinventarier** ska försäkringsbeloppet motsvara **maskineriernas nyanskaffningsvärde** vid skadetillfället. I kostnaden ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk.

22.3.3 FÖRSÄKRINGSBELOPP FÖR VAROR

För **varor** ska försäkringsbeloppet motsvara **varornas** värde vid skadetillfället enligt värderingsreglerna i punkt 21.3.

22.3.4 RITNINGAR, ARKIVALIER OCH DATAINFORMATION

För **ritningar**, **arkivalier** och **datainformation** ska försäkringsbeloppet motsvara värdet enligt värderingsreglerna i punkt 21.4.1.

22.3.5 PENGAR OCH VÄRDEHANDLINGAR

För **pengar** och **värdehandlingar** ska försäkringsbeloppet motsvara värdet enligt värderingsreglerna i punkt 21.4.2.

22.3.6 KUNDERS EGENDOM

För **kunders egendom** ska försäkringsbeloppet motsvara värdet enligt värderingsreglerna i punkt 21.4.3.

22.3.7 ARBETSTAGARES EGENDOM

För **arbetstagares egendom** är försäkringsbeloppet högst SEK 8 000 per arbetstagare eller det högre belopp som kan finnas angivet i respektive kollektivavtal.

22.3.8 TRÄDGÅRD, TOMT OCH MARKANLÄGGNING

För **trädgård**, **tomt** och **markanläggning** ska försäkringsbeloppet motsvara värdet enligt värderingsreglerna i punkt 21.4.6.

22.3.9 LÖS EGENDOM

För **lös egendom** ska värdet motsvara det sammanlagda värdet för respektive **objekttyp** enligt 22.3.2 till 22.3.7.

22.3.15 GEMENSAMT FÖRSÄKRINGSBELOPP

Är försäkringsbeloppet gemensamt för flera föremål men lägre än föremålets sammanlagda värde, ersätts vid skada på sådant föremål endast så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan försäkringsbeloppet och värde.

Denna regel gäller i tillämpliga delar även för räddnings- och röjningskostnader.

22.4 UNDERFÖRSÄKRING OCH OTILLRÄCKLIGT KALKYLBELOPP

22.4.1 UNDERFÖRSÄKRING

Föreligger inte full försäkring - **underförsäkring** - ersätts endast så stor del av skadan som försäkringsbeloppet utgör av beloppet som beräknas enligt punkt 21.

22.4.2 OTILLRÄCKLIGT KALKYLBELOPP

Försäkringstagaren ska underrätta Försäkringsgivaren om ny-, till- eller ombyggnad eller annan därmed jämförbar förbättring av fullvärdesförsäkrad egendom för att nya premieunderlag ska fastställas. Försummas detta ersätts endast så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan den erlagda premien för den aktuella egendomen och den premie som rätteligen skulle ha erlagts för denna.

22.4.3 REDUCERING AV RÄDDNINGS- OCH RÖJNINGSKOSTNAD

Vid **underförsäkring** och otillräckligt kalkylbelopp görs motsvarande reduktion av räddnings- och röjningskostnader.

22.5 RÖJNINGSKOSTNAD MED MERA

Försäkringen ersätter kostnader för röjning efter ersättningsbar skada på försäkrad egendom enligt följande regler.

Utöver försäkringsbeloppet ersätts kostnader för nödvändig rivning, röjning, borttransport, destruktion och deponering. Vid **förstarisikförsäkring** begränsas dock den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

22.5.1 HÖGSTA ERSÄTTNING

22.5.1.1 VAROR

Vid skada på **varor** lämnas ersättning med högst 20 % av **varornas** värde vid skadetillfället, dock högst 1 200 000 kr.

22.5.1.2 FÖRORENING MED MERA

Vid förorening av eller annan inverkan på sjö eller annat vattenområde eller grundvatten lämnas ersättning med högst 400 000 kr.

22.5.1.3 NATURSKADA OCH DAMMGENOMBROT

Vid skada enligt punkt 6.2.2.1 är den sammanlagda ersättningen för egendom, **avbrott**, hyresförlust, extrakostnad och röjning begränsad till

- SEK 5 000 000 per skadetillfälle vid skada genom **jordskred, jordras, berggras, lavin, jordskalv**, genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn- eller branddamm
- SEK 1 000 000 per skadetillfälle vid skada genom **skyfall**, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag när vatten strömmar från markytan direkt in i **byggnad** eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.

22.5.1.4 SKAdegÖRELSE UTAN SAMBAND MED INBROTT ELLER UTBROTT

Den sammanlagda ersättningen för egendom, avbrott, hyresförlust, extrakostnad och röjning är begränsad till SEK 5 000 000 per skadetillfälle vid skadegörelse på försäkrad egendom utan samband med **inbrott** eller **utbrott**.

23 Självrisk

23.1 GRUNDSJÄLVRISK

Vid varje skadetillfälle dras från den beräknade skadekostnaden ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Lägsta självrisk för försäkringen anges i försäkringsbrevet/beviset (grundsjälvrisk).

För vissa skadehändelser är självrisken förhöjd enligt punkt 23.2. Är den valda grundsjälvrisken högre än de särskilda självriskerna gäller den högre grundsjälvrisken.

Avser försäkringen flera fastigheter enligt fastighetsregistret tillämpas en självrisk för varje fastighet. Ligger flera fastigheter inom samma kvarter tillämpas dock endast en självrisk för dessa.

23.2 SÄRSKILD SJÄLVRISK

23.2.1 UTSTRÖMNING FRÅN INSTALLATION ELLER VÅTUTRYMME

Självrisken är 1 prisbasbelopp utöver avtalad grundsjälvrisk, vid skada genom läckage från

- **tätskikt** med anslutningar och genomföringar
- **installation** genom åldersförändring, till exempel korrosion eller förslitning, eller av uppenbart eftersatt underhåll.

23.2.2 NATURSKADA OCH DAMMGENOMBROT

Självrisken är 1 **prisbasbelopp** utöver avtalad grundsjälvrisk vid naturskada och dammgjenombrott enligt punkt 7.2.7.

23.2.3 SNÖTRYCK

Självrisken är 1 **prisbasbelopp** utöver avtalad grundsjälvrisk, vid skada genom **snötryck**.

23.2.4 SKADA ORSAKAD AV MOTORDRIVET FORDON

Självrisken är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 1 **prisbasbelopp** och högst 5 **prisbasbelopp** vid skada orsakad av motordrivnet fordon i det fall då trafikskadeersättning enligt trafikskadelagen (1975:1410, TSL) inte lämnas eller då denna lag inte gäller.

23.2.5 INHÄGNAT OMRÅDE

Självrisken är 1 prisbasbelopp utöver avtalad grundsjälvrisk vid skada på egendom förvarad utomhus inom inhägnat område.

23.2.6 KULVERTANLÄGGNING

Självrisken är 0,5 prisbasbelopp vid skada på kulvertanläggning och **servisledning**.

38 Säkerhetsföreskrifter

38.1 GENERELLA REGLER

Den försäkrade ska utöver angivna föreskrifter i punkt 38.2 till 38.11 följa

- de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet/beviset eller i tilläggsvillkor
- de föreskrifter som meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande, i syfte att förhindra eller begränsa skada
- de föreskrifter - med tillämpningsföreskrifter - som i syfte att förhindra eller begränsa skada meddelats i lag eller förordning om till exempel
  - brandfarliga och explosiva **varor** i lag (1988:868) samt förordning (1988:1145) om brandfarliga och explosiva **varor**
  - elektrisk starkströmsanläggning i förordning (1957:601) om elektriska starkströmsanläggningar samt förordning (1993:1068) om elektrisk materiel.

38.2 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER FÖR VISSA OBJEKT - SAMTLIGA SKADEHÄNDELSE

38.2.1 DATORER OCH DATAMEDIA

38.2.1.1 DATORMILJÖ

Datoranläggning och maskinutrymme ska vara försedd med tillförlitlig och nödvändig kraftförsörjning samt sådan utrustning som skyddar mot skada genom åskslag, strömavbrott eller variationer i nätspänningen.

Finns serviceavtal har Försäkringsgivaren rätt att få kopia av avtalet.

38.2.1.2 FÖRVARING AV BÄRBAR DATOR

På **försäkringsställe** ska bärbar dator på annan tid än normal arbets- och öppetid förvaras dold i skåp, låda eller liknande.

Utänför **försäkringsställe** ska bärbar dator förvaras med rimlig aktsamhet. Exempel på rimlig aktsamhet är att egendomen hålls under uppsikt eller låses in i lokal, skåp eller låda.

38.2.1.3 FÖRVARING AV ORIGINALPROGRAM

Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att inte exemplaret och installerat program kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

38.2.1.4 FÖRVARING AV BEVIS PÅ NYTTJANDERÄTT

Licensbevis eller licenstikettnummer ska förvaras på sådant sätt att licensen och installerat program inte kan skadas eller förloras vid samma tillfälle.

38.2.1.5 RUTINER FÖR SÄKERHETSKOPIA

Säkerhetskopia ska framställas dagligen under arbetsdag eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom **försäkringstagarens** verksamhetsområde.

Säkerhetskopia ska vara en komplett backup av all information och vara korrekt och funktionsduglig.

38.2.1.6 FÖRVARING AV SÄKERHETSKOPIA

Säkerhetskopia ska förvaras skild från originalet (datorns hårddisk) på ett sådant sätt att kopian och originalet inte kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

38.2.1.7 PROGRAMVARA FÖRSEDD MED HÅRDVARULÅS

Hårdvarulås får inte skruvas direkt på datorutgång utan ska anslutas via kabel. Låset skruvas fast under skrivbord eller motsvarande. För bärbara **datorer** ska **hårdvarulåset** förvaras på sådant sätt att datorn och **hårdvarulåset** inte kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle.

38.2.1.8 LARM

Larmanläggning ska vara aktiverad, i drift och fungerande enligt Försäkringsförbundets tekniska rekommendationer eller, om sådan inte är tillämplig, enligt tillverkarens eller av försäkringsbolagen godkänd anläggningens rekommendation. Vid krav på larmöverföring ska larm nå fysisk person som kan vidta nödvändiga åtgärder.

38.2.2 RITNINGAR, ARKIVALIER OCH DATAINFORMATION

För att förhindra skada på **ritningar** och andra **arkivalier**, det vill säga, register, kartotek och dylikt, som vid skada inte kan rekonstrueras utan anlitande av expertis, ska dessa vara mikrofilmade eller på annat sätt kopierade. Filmen eller kopian ska förvaras på sådant sätt att den inte kan förstöras i samband med att originalen skadas. För **datainformation** gäller reglerna enligt punkt 38.2.1.

38.2.3 EGENDOM AV ANTIKVARISKT, KULTURHISTORISKT OCH KONSTNÄRLIGT VÄRDE
Egendom av antikvariskt, kulturhistoriskt och konstnärligt värde ska vara särskilt dokumenterad, till exempel med foto, **ritningar** etcetera, och vara upptagen på särskild inventarieförteckning. Aktuell dokumentation ska förvaras på sådant sätt att den inte kan förstöras i samband med att egendomen skadas.

Detta gäller även K/Q-märkt **byggnad**.

38.3 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER - BRAND OCH SNÖTRYCK

38.3.1 REVISIONSBESIKTNING AV ELEKTRISK STARKSTRÖMSANLÄGGNING

Anges i försäkringsbrevet/beviset att elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktas gäller följande.

Elektrisk starkströmsanläggning ska på **försäkringstagarens** bekostnad revisionsbesiktas i den omfattning som föreskrivs av Försäkringsgivaren.

Elektrisk starkströmsanläggning är enligt gällande statliga föreskrifter varje elanläggning för sådan spänning, ström eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom.

Revisionsbesiktning ska enligt överenskommelse mellan försäkringsbolagen, handhas av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd (EN), genom av nämnden auktoriserad besiktningsingenjör.

Intyg om revisionsbesiktning ska utfärdas av besiktningsingenjören. Det ska av **försäkringstagaren** på begäran uppvisas för Försäkringsgivaren.

Vid revisionsbesiktningen påtalade fel och brister ska av behörig person rättas till inom 2 månader efter besiktningen.

Den första revisionsbesiktningen ska göras inom 1 år efter det att hela anläggningen blivit besiktningspliktig. Därefter ska revisionsbesiktning normalt ske vart tredje kalenderår med högst 40 månader mellan besiktningarna. Annan besiktningsfrekvens kan gälla.

38.3.2 BRANDSLÄCKNINGSPREDSKAP OCH LARMANORDNINGAR

Brandsläckningsredskap och larmanordningar ska finnas i den utsträckning som anges av kommunens brand- eller räddningstjänst eller av Försäkringsgivaren.

Samtliga föreskrivna skyddsanordningar ska vara i funktion. Exempelvis ska

- brandsläckare vara fylld och fungerande
- larmanläggning vara aktiverad, i drift och fungerande enligt Försäkringsförbundets tekniska rekommendationer FTR 110. Vid krav på larmöverföring ska larm nå fysisk person som kan vidta nödvändiga åtgärder.

38.3.3 BRANDDÖRRAR OCH ANNAN SEKTIONERING

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd eller vara uppställd med anordning som stänger dörren, brandluckan eller sektioneringen vid rökutveckling.

Genomföringar och andra öppningar i brandsektionering ska vara tätade med typgodkända brandtätningmetoder.

38.3.4 UPPVÄRMNINGSANORDNINGAR

Brännbart material ska hållas på nödvändigt avstånd från heta ytor på eldstäder och rökkanaler eller skyddas med isolering mot överhettning.

Varmluftspanna, byggtork och annan flyttbar anordning för uppvärmning med fast, flytande eller gasformigt bränsle ska vara av typ som godkänts av Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut eller annan behörig instans.

Flyttbar elvärmeapparat ska vara utförd enligt gällande EU-direktiv - CE-märkt.

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas i utrymmen där det föreligger fara för **brand** eller **explosion**.

Byggtork får användas för uppvärmning av **byggnad** endast i samband med byggnads- och anläggningsarbete.

38.3.5 BATTERILADDNING

Vid laddning av batteri för drivning av fordon ska Arbetsmiljöverkets föreskrifter angående blybatterier AFS 1988:4 följas.

38.3.6 BRÄNNBART MATERIAL FÖRVARAT UTMOMHUS

På annan tid än under normal arbets- och öppettid får inte emballage eller annat brännbart material, till exempel lastpallar, plastbackar, avfall med mera, förvaras på lastkaj, varuintag eller annan plats utomhus närmare än 6 meter från **byggnad**.

Föreskriften gäller dock inte om förvaringen sker

- på lastkaj, varuintag eller annan plats skyddad med godkänd sprinkleranläggning
- inom inhägnat område som uppfyller kraven enligt punkt 38.5.7
- i slutna och låsta container.

38.3.7 TOBAKSRÖKNING

Rökning får ske i kontor, matsalar, samlingslokaler, på särskilt anvisade platser och, efter godkännande från Försäkringsgivaren eller kommunens brand- eller räddningstjänst även på fasta arbetsplatser. På övriga platser får rökning inte ske.

38.3.8 MOTORDRIVET FORDON

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) får i för arbetet nödvändig omfattning föras in eller användas i lokal eller upplag under förutsättning att

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på ett betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt
- permanent lastnings- och lossningsplats förses med brandsläckningsredskap
- Försäkringsgivaren eller kommunens brand- eller räddningstjänst lämnat medgivande till detta, om det föreligger fara för brand eller explosion i lokalen eller upplaget.

Motordrivet fordon får inte utan medgivande av Försäkringsgivaren eller kommunens brand- eller räddningstjänst garageras inom fabriktions- eller lagerlokal eller upplag.

38.3.9 SPECIELLA ANORDNINGAR

Sådana anordningar där risk för överhettning föreligger, exempelvis bastuaggregat och kaffebergare, ska vara försedd med timer som inte går att koppla ur.

38.3.10 BRANDFARLIGA HETA ARBETEN

38.3.10.1 ALLMÄNNA SÄKERHETSFORESKRIFTER

Dessa säkerhetsföreskrifter för **heta arbeten** gäller för tillfällig arbetsplats där **heta arbeten** utförs och fara för **brand** kan föreligga.

Med **heta arbeten** avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning. Den försäkrade svarar gentemot Försäkringsgivaren för att nedanstående säkerhetsföreskrifter följs av

1. den försäkrades företagsledning
2. övriga anställda hos den försäkrade
3. entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade.

Om någon som anges i punkt 1 till 3 ovan, inte följer dessa säkerhetsföreskrifter kan ersättningen minskas eller helt utebli. Se punkt 38.20.

Anmärkning

För **heta arbeten** på tak gäller även särskilda föreskrifter enligt punkt 38.3.10.2.

Tillstånd

Den som avser att bedriva eller låta bedriva **heta arbeten** på tillfällig arbetsplats (till exempel ägare eller brukare av fastighet eller total- eller generalentreprenör) ska skriftligen utse en tillståndsansvarig som ska bedöma om arbetena medför fara för **brand**.

Om fara för **brand** anses föreligga, får **heta arbeten** utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige

- utfärdar tillstånd för arbetena på Svenska Brandskyddsföreningens (SBF) blankett: "Tillstånd/Kontrollista" för **heta arbeten** eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifyllt
- under arbetenas utförande förvissas sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta.

Den tillståndsansvarige får inte utföra de **heta arbetena**.

SÄKERHETSREGEL NR 1 - BEHÖRIGHET

Den som ska utföra brandfarliga **heta arbeten** ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Dessamma gäller den som ska vara brandvakt. Behörighetsutbildning ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för **heta arbeten**.

Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenheter.

SÄKERHETSREGEL NR 2 - BRANDVAKT

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen - även under arbetsrast - under den tid som de **heta arbetena** utförs och under den efterbevakningstid - minst en timme - eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i Tillståndet. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för **brand** upphört. Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

SÄKERHETSREGEL NR 3 - BRANDFARLIG VARA

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara, ska tillstånd inhämtas av kommunens brand- eller räddningstjänst.

SÄKERHETSREGEL NR 4 - STÄDNING OCH VATTNING

Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

SÄKERHETSREGEL NR 5 - BRÄNNBART MATERIAL

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort, skyddas genom övertäckning och avskärmas.

SÄKERHETSREGEL NR 6 - DOLDA BRÄNNBARA BYGGNADSDELAR

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, samt vid konstaterad brandfara skyddas och göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

SÄKERHETSREGEL NR 7 - OTÄTHETER

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

SÄKERHETSREGEL NR 8 - SLÄCKUTRUSTNING

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233B (minst 6 kg).

Vid takläggning krävs

Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233B (minst 6 kg) samt brytverktyg (till exempel pikyxa) och handstrålkastare. När förutsättning för släckning med vatten saknas, till exempel vid risk för frysning eller vid lågt vattentryck, ska utrustningen kompletteras med ytterligare en certifierad brandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B (minst 6 kg).

SÄKERHETSREGEL NR 9 - SVETSUTRUSTNING

Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

SÄKERHETSREGEL NR 10 - LARMNING

Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll. Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

SÄKERHETSREGEL NR 11 - TORKNING, UPPVÄRMNING OCH UPPTINING

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning med gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

SÄKERHETSREGEL NR 12 - TORKNING AV UNDERLAG OCH APPLICERING AV TÄTSKIKT

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300°C.

SÄKERHETSREGEL NR 13 - SMÄLTNING AV ASFALT

Vid smältning av asfalt ska utrustningen ställas upp, hanteras och tillses enligt SBF:s "Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger."

38.3.10.2 TAKARBETEN - SÄRSKILDA FÖRESKRIFTER UTÖVER OVANSTÅENDE

Arbetet ska utföras på följande sätt.

Vid smältning av asfalt ska utrustningen ställas upp, hanteras och tillses enligt SBF:s säkerhetsregler i samband med arbeten på tak. Torkning och applicering får inte utföras med öppen låga.

Vid arbetenas utförande ska släckutrustning bestående av slang med vatten och två godkända, fungerande handbrandsläckare ABE III, brytverktyg (till exempel pikyxa) och handstrålkastare finnas för omedelbar släckinsats.

Förberedande åtgärder för alarmering från arbetsplats på tak ska vidtas, till exempel genom att medföra mobiltelefon.

38.3.11 SNÖTRYCK

För att förhindra skada genom **snötryck** ska den försäkrade undanröja långtidspåverkande snölast. Vid extrem nederbörd, andra extrema väderförhållanden eller plötsliga väderomslag ska röjning ske vid första möjliga tillfälle.

38.4 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER - VATTEN- OCH VÄTSKEUTSTRÖMNING

För att förhindra skada genom utströmning ska

- **installation** för vatten ha tillräcklig isolering och temperaturen i **försäkringslokal** vara tillräckligt hög för att förhindra skada genom frysning
- invändig **installation** för regn- och smältvatten uppfylla de krav som ställs på avloppsledningar enligt byggnorm eller branschregler gällande vid tidpunkten för uppförandet eller reparationen
- **installation** för vatten vara provad och godkänd i vedertagen ordning
- tätskikt i **våtutrymme** uppfylla de funktionskrav som uppställts i byggnorm eller branschregler gällande vid tidpunkten för uppförandet eller reparationen
- **varor** befintliga i källarlokal vara uppallade minst 10 centimeter över golvet.

38.4.1 LARM

Larmanläggning ska vara aktiverad, i drift och fungerande enligt Försäkringsförbundets tekniska rekommendationer eller, om sådan saknas, enligt tillverkarens eller av försäkringsbolagen godkänd anläggningens rekommendationer. Vid krav på larmöverföring ska larm nå fysisk person som kan vidta nödvändiga åtgärder.

38.5 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER - INBROTT

Försäkringslokal ska uppfylla fastställt skydds krav enligt nedan. Dessutom krävs att samtliga föreskrivna skyddsanordningar ska vara i funktion. Exempelvis ska

- lås vara låsta
- regler vara reglade
- larmanläggning vara aktiverad, i drift och fungerande enligt Försäkringsförbundets tekniska rekommendationer FTR 130. Vid krav på larmöverföring ska signal nå fysisk person som kan vidta nödvändiga åtgärder.

Skyddsklass 2

Om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset gäller försäkringen enligt **skyddsklass 2**.

Angivna regler nedan utgör exempel på grundkrav. Då förhållandena skiftar kan inte anvisningar lämnas för alla förekommande fall. Mer detaljerad information avseende godtagbara lösningar för inbrottskydd kan hämtas ur Försäkringsgivarens informationsbroschyrer avseende skyddsklass 1 till 3 eller i gällande regler för Mekaniskt inbrottskydd SSF 200 som kan beställas från Svenska Stöldskyddsföreningen, SSF. Hos SSF kan även andra tekniska föreskrifter beställas, bland annat gällande Elektromekaniskt skydd, och Säkerhetsguiden där godkända och rekommenderade produkter för inbrottskydd redovisas.

38.5.1 FÖRSÄKRINGSLOKAL

Försäkringslokalens omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenheter med mera) mot andra lokaler i byggnaden och mot det fria, ska i sin helhet - både vad avser det byggnadstekniska utförande och lås och reglingsanordningar - ge ett godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Innervägg och mellanbjälklag samt innertak som utgör del av **försäkringslokalens** omslutningsyta ska ha likvärdig motståndskraft mot inbrott som yttervägg. Vägg ska anslutas tätt till bärande konstruktion. Yttervägg, bottenbjälklag och yttertak som uppfyller hållfasthets-, täthets- och värmeisoleringskraven i Boverkets byggregler BBR 2002:19 (eller svensk Byggnorm SBN 80) är som regel godtagbara. En oisolerad yttervägg (till exempel regelvägg med enkel **yttbeklädnad** av plåt, plast eller träpanel) eller innervägg av gips är inte godtagbar.

38.5.1.1 DÖRR, PORT OCH LUCKA

Med dörr avses dörrblad och dörrkarm. Dörr ska uppfylla lägst dörrklass 2 enligt svensk standard SS 817345 alternativt motståndsklass (MK) 3 enligt SS ENV 1627 eller vara förstärkt till motsvarande nivå.

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst med av försäkringsbolagen **godkänd låsenhet** eller med annan låsanordning som i det särskilda fallet godtagits av Försäkringsgivaren.

För pardörrar gäller dessutom att den ena dörren ska vara reglad både upp- och nedtill med säkrade kantreglar, låst spanjolett eller på likvärdigt sätt.

Dörr, port eller lucka anses inte låst om nyckel lämnas kvar i låset. Lås med fungerande vred är aldrig **godkänd låsenhet**.

Dörr av trä med lås ska förstärkas med certifierade dörrförstärkningsbehör på båda sidor. Andra dörrtyper, till exempel skjutdörrar, ska förstärkas på ett likvärdigt sätt. För port eller lucka krävs samma eller likvärdigt utförande som för dörr.

Anmärkning

Även elektromekanisk låsanläggning enligt reglerna i FTR 210 är godkänd.

Dörr, port och lucka anses inte låst om

- kodmedia eller nyckel lämnas kvar i låsanläggningen
- dörr, port eller lucka
  - är stängd och låsanläggningen inte är i funktion
  - inte är stängd och låsanläggningen inte är i funktion.

38.5.1.2 FÖNSTER

Fönster (**glas**, båge, karm) och fastsättning ska ge ett godtagbart skydd mot **inbrott**. Med fönster avses även ruta av glas i dörr och lucka samt väggparti av **glas**.

Öppningsbart fönster i omslutningsyta ska, oavsett placering, vara stängt och invändigt reglat. Detta gäller även fönster med inkrypningskydd.

Öppningsbart fönster vars nedre kant är belägen lägre än 4 meter över markplan eller annat ståplan ska vara låst med speciallås för fönster enligt svensk standard SS 3620 lägst klass A eller ha inkrypningskydd. Ventilationsfönster ovan dörr får dock vara öppet om det har stoppbom som tillåter en maximal öppning av 15 centimeter, eller har inkrypningskydd. Bommen ska vara av plattstål, minst 5 x 30 millimeter.

38.5.1.3 BRANDVENTILATOR

Brandventilator ska vara stängd och reglad med mekanisk reglingsanordning åtkomlig endast från insidan eller ha inkrypningskydd.

Brandventilator av glas eller plast, som är belägen lägre än 4 meter över markplan, eventuellt annat ståplan eller på annat sätt är lätt åtkomlig, ska oavsett reglingsanordning, ha inkrypningskydd.

Exempel på inkrypningskydd för brandventilator är stålgaller utfört så att största öppning är 150 x 300 millimeter.

38.5.1.4 ANNAN ÖPPNING

Annan öppning i omslutningsyta, till exempel ventilationskanal eller ventilationsöppning, som är större än 150 x 300 millimeter ska ha inkrypningskydd.

Anmärkning

Exempel på godtagbara inkrypningskydd är

- ett invändigt monterat galler eller rulljalusi i lägst klass 3 enligt SSF:s "Norm för galler" SSFN 012 eller enligt SS-ENV 1627 motståndsklass 4, eller
- en i metallram invändigt monterad polykarbonatskiva som minst uppfyller kraven enligt SS-EN 356 klass P7B, eller
- ett laminerat glas som minst uppfyller kraven enligt SS EN 365 klass P7B och som monteras i en stabil båge eller karm. Laminerat glas får inte förväxlas med härdat **glas**.

Inkrypningskydd ska monteras enligt tillverkarens anvisningar i vägg, karm eller dörrblad. All fastsättning ska vara sådan att demontering inte kan göras från utsidan utan avsevärd svårighet.

Öppningsbara inkrypningskydd ska låsas med **godkänd låsenhet**.

38.5.2 LÅS OCH LÅSENHET

Ett lås utgörs av en låsenhet som består av

- ett låshus med tillhörande spärrmekanism samt för låsets funktion nödvändiga låsbehör och till låset hörande slutbleck, eller
- ett hänglås med beslag.

38.5.2.1 GODKÄND LÅSENHET

Ett godkänt lås ska uppfylla lägst låsklass 3 i SS 3522. Det innebär bland annat att ett godkänt lås

- ska från båda sidor om dörren endast kunna öppnas och låsas med för låset avsedd nyckel
- inte får ha vred om inte vredet kan spärras eller frikopplas så att låset inte kan öppnas med detta
- ska vara utfört så att inga delar som påverkar låsets inbrottskydd kan demonteras från låsets utsida. Sådana delar ska inte heller kunna demonteras från dörrens insida annat än med specialverktyg.

38.5.2.2 GODKÄNT SLUTBLECK

Ett godkänt slutbleck ska uppfylla lägst låsklass 3 i SS 3522.

38.5.2.3 GODKÄNT HÄNGLÅS MED GODKÄNT BESLAG FÖR DÖRR, PORT ELLER LUCKA

Ett godkänt hänglås med godkänt beslag för dörr, port eller lucka ska vid invändig montering uppfylla lägst hänglåsklass 3 och vid utvändig montering uppfylla lägst hänglåsklass 4 enligt SSFN 014 Norm för hänglås respektive SSF 018 Norm för hänglåsbeslag.

38.5.2.4 GODKÄND ELEKTROMEKANISK LÅSANLÄGGNING

En godkänd elektromekanisk låsanläggning ska uppfylla reglerna i Försäkringsförbundets tekniska rekommendation FTR 210.

38.5.3 HANDHAVANDE AV LÅS, KOD, LÅSKOMBINATION ELLER NYCKEL

Lås, kod, låskombination eller nyckel ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning att misstänka att någon obehörigen innehar nyckel eller har kännedom om koden eller låskombinationen.

Nyckeln, koden eller låskombinationen till **byggnad** eller försäkringslokal ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får till exempel inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i **försäkringslokalen** att den är lätt tillgänglig för obehörig. I nyckelskåp i anslutning till lokal får endast förvaras sådan nyckel som utslutande passar till allmänt utrymme såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum eller liknande, vilket är betryggande avskilt från annan lokal.

38.5.3.1 NYCKEL TILL VÄRDESKÅP, KASSA- ELLER VÄRDEVALV

Nyckel till värdeskåp, kassa- eller värdevalv får inte förvaras på samma **försäkringsställe** som skåpet eller valvet. Sådan nyckel ska förvaras i låst

- lokal på annan plats som uppfyller samma krav på inbrottskydd som gäller för det **försäkringsställe** där stölden eller skadegörelsen sker
- bostad på **försäkringsställe** då den som har hand om nyckeln vistas där
- bostad på annan plats än **försäkringsställe**.

38.5.5 TILGREPP UTIFRÅN GENOM KROSSAT FÖNSTER (SMASH AND GRAB)

För att ersättning utöver sammanlagt SEK 8 000 per fönster ska kunna betalas krävs att fönstret är särskilt skyddat upp till minst 2 meter från markplan eller 1,5 meter från annat ståplan. Om fönsterrutan är av laminerat **glas** som uppfyller kravet i lägst klass P6B krävs inget ytterligare skydd vid **skyddsklass 2**.

Krävs ytterligare skydd är exempel på godtagbart särskilt skydd av fönster

- stålgaller av stålqualität SS 1774 med en trådtjocklek av minst 4 millimeter i diameter, med en maskvidd max 60 x 60 millimeter, eller
- invändigt monterad polykarbonatskiva som motsvarar kraven i SS-EN 356 klass P6B.

Skyddet ska vara monterat innanför glasrutan.

38.5.6 TILFÄLLIG FÖRVARING PÅ ANNAN PLATS

Om egendom tillfälligt förvaras på annan plats ska inbrottskyddet på sådan plats lägst uppfylla kraven enligt skyddsklass 1 eller, vid tillfällig förvaring i bostad, uppfylla aktsamhetskraven enligt normala försäkringsvillkor för hem- och villaförsäkring.

38.5.6.1 TILFÄLLIG FÖRVARING AV STÖLDBEGÄRLIG EGENDOM PÅ ANNAN PLATS

Vid tillfällig förvaring av **stöldbegärlig egendom** på annan plats ska inbrottskyddet på sådan plats lägst uppfylla samma krav som på ordinarie förvaringsplats.

38.5.7 INHÄGNAT OMRÅDE

Med **försäkringslokal** avses här inhägnat område som är särskilt angivet i försäkringsbrevet/beviset och som uppfyller nedan angivna krav.

38.5.7.1 FÖRSÄKRINGSLOKALENS OMSLUTNING

Området där den försäkrade egendomen förvaras ska vara omslutet av en inhägnad (stängsel, vägg, grind, port med mera), som i sin helhet ger ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvårar bortförandet av stöldgods.

Inhägnaden ska bestå av stängsel eller vägg och vara totalt minst 2,20 meter hög, varav de översta 0,20 metrarna ska utgöras av minst två rader taggtråd.

Inhägnaden ska anslutas så nära till marken att inkrypning under inhägnaden förhindras. Inhägnadens fastsättningsanordningar, stolpar, stag med mera ska vara förankrade i marken på ett godtagbart sätt.

Anmärkning

Exempel på godtagbart utförande av stängsel och väggar är

- flätverksstängsel av minst 3 millimeter tjock ståltråd med maskstorlek inte överstigande 50 x 50 millimeter
- vägg av trä, minst 25 millimeter tjock
- vägg av stålplåt, minst 1 millimeter tjock.

38.5.7.2 GRIND, PORT OCH DÖRR

Grind, port och dörr ska fylla samma krav på skydd mot **inbrott** som stängsel och vägg enligt ovan. Vid gångjärnen till grind, port eller dörr ska finnas en spärranordning som förhindrar avlyftning i stängt läge.

Grind, port och dörr ska vara låst med **godkänd låsenhet** enligt punkt 38.5.3. Grind, port och dörr anses inte som låst om nyckel lämnas kvar i låset.

38.5.8 CONTAINER

Med **försäkringslokal** avses här container som är särskild angiven i försäkringsbrevet/beviset och som uppfyller nedan angivna krav.

38.5.8.1 FÖRSÄKRINGSLOKALENS OMSLUTNINGSYTA

Container ska ha omslutningsytor av minst 1,5 millimeter tjock stålplåt på stålram eller ha annat utförande som för det särskilda fallet godtagits av Försäkringsgivaren.

Eventuellt fönster eller annan öppning ska ha inkrypningsskydd. Exempel på inkrypningsskydd för container är stålgaller utfört så att största öppning är 150 x 300 millimeter.

38.5.8.2 DÖRR, PORT ELLER LUCKA

Dörr, port eller lucka ska ge ett godtagbart skydd mot inbrott och vara låst med godkänd låsbom och godkänt hänglås med godkänt beslag som uppfyller lägst hänglåsklass 4. Dörr, port eller lucka anses inte som låst om nyckel lämnas kvar i låset.

38.6 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER - RÅN OCH ÖVERFALL

38.6.1 HANTERING AV PENGAR OCH VÄRDEHANDLINGAR INOM FÖRSÄKRINGSLOKAL PÅ FÖRSÄKRINGSSTÄLLE

Den som hanterar **pengar** och **värdehandlingar** inom **försäkringslokal** på **försäkringsställe** ska ha fyllt 18 år, såvida inte annan anställd som uppnått samma ålder samtidigt vistas i lokalen.

38.6.2 HANTERING AV PENGAR OCH VÄRDEHANDLINGAR M M UTANFÖR FÖRSÄKRINGSLOKAL

Vid transport av pengar och värdehandlingar utanför försäkringslokal ska den som utför transporten ha fyllt 18 år.

Om värdet på pengar och värdehandlingar överstiger SEK 80 000 gäller dessutom att egendomen ska transporteras

- i en godkänd värdetransportväska, som är låst med nyckel som inte får medföras av transportören, eller
- gemensamt av minst två personer som båda fyllt 18 år.

Om värdet av egendom, som helt eller delvis består av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar, ur avsedda att bäras eller **konstverk** överstiger SEK 80 000 gäller att egendomen ska transporteras av minst två personer som båda fyllt 18 år.

38.8 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER - TRANSPORT

För att förhindra skada på eller stöld av egendom som transporteras i fordon ska

- egendomen emballeras, packas, stuvas eller i övrigt iordningsställas på ett för transporten lämpligt sätt
- fordonet, vid kortare uppehåll, till exempel i samband med måltid eller vid i och urlastning, vara låst och fönster vara stängda. För **stöldbegärlig egendom** gäller dessutom att egendomen ska förvaras i insynsskyddat utrymme. Detta gäller även **maskinerier** som utgörs av dator, kamera, kamera-tillbehör och mobiltelefon
- egendomen, vid annat uppehåll än ovan, tas ut ur fordonet om inte detta är inlåst i lokal som uppfyller gällande **skyddsklass**.

38.8.1 LARM

Fordonslarm ska vara aktiverat, i drift och fungerande enligt tillverkarens eller av anläggarfirmas rekommendation.

38.9 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER - KYL OCH FRY

För att förhindra skada genom temperaturändring i **kyl- eller frysenhet** ska

- anläggningen vara försedd med av Försäkringsgivaren godkänd larmanordning för övervakning av temperatur
- egendomen vid packningstillfället vara i fullgott skick samt packas i en för kyl- och frysförvaring lämpad förpackning
- förvaring inte ske under längre tid än vad som är tillämpligt med hänsyn till egendomens beskaffenhet
- **försäkringstagaren** följa de anvisningar om lagring och skötsel som tillverkare av kyl- eller frysenhet lämnat.

38.9.1 LARM

Larmanläggning ska vara aktiverad, i drift och fungerande enligt Försäkringsförbundets tekniska rekommendationer eller, om sådan inte är tillämplig, enligt tillverkarens eller av försäkringsbolagen godkänd anläggarfirmas rekommendation. Vid krav på larmöverföring ska larm nå fysisk person som kan vidta nödvändiga åtgärder.

38.11 SÄKERHETSFÖRESKRIFTER - MASKIN

För att förhindra skada på försäkrade **maskinerier**, fastighetsmaskin eller **installation** genom sönderfrysning ska egendomen vara tillräckligt isolerad och temperaturen i **försäkringslokalen** vara tillräckligt hög för att förhindra sådan skada.

38.11.1 LARM

Larmanläggning ska vara aktiverad, i drift och fungerande enligt Försäkringsförbundets tekniska rekommendationer eller, om sådan inte är tillämplig, enligt tillverkarens eller av försäkringsbolagen godkänd anläggarfirmas rekommendation. Vid krav på larmöverföring ska larm nå fysisk person som kan vidta nödvändiga åtgärder.

38.20.1 HUVUDREGEL

Har den försäkrade när skada inträffar försummat att följa en säkerhetsföreskrift enligt punkt 38, betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften hade följts.

Vid allvarlig försummelse kan avdrag göras med upp till 100 % av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats.

Avdrag görs inte om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften hade följts, eller om den som har tillsyn över att föreskriften följs inte kan lastas för att den åsidosatts.

Har en föreskrift enligt punkt

- 38.2.1.5 Rutiner för säkerhetskopia
- 38.2.1.6 Förvaring av säkerhetskopia
- 38.3.11 Snötryck
- 38.4 Vatten- och vätskeutströmning
- 38.5 Inbrott
- 38.6 Rån och överfall
- 38.8 Transport - vid stöld och skadegörelse

inte följts görs avdrag enligt huvudregeln.

38.20.1.1 SÄRSKILD PÅFÖLJD GÄLLANDE RUTINER OCH FÖRVARING AV SÄKERHETSKOPIA

Har föreskrift enligt punkt

- 38.2.1.5 Rutiner för säkerhetskopia
- 38.2.1.6 Förvaring av säkerhetskopia

inte följts, gäller utöver påföljd enligt huvudregeln, att ingen ersättning lämnas för avbrott eller extra-kostnad till följd av skada på datamedia och datainformation.

38.20.2 NEDSÄTTNING GÖRS MED 30 %

Har föreskrift enligt punkt 38.3.10 Brandfarliga heta arbeten inte följts, görs avdrag med 30 % av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats, dock med lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp.

Avdraget kan minskas eller helt tas bort om det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts, eller om den som har tillsyn över att föreskriften följs inte kan lastas för att den åsidosatts, eller om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

38.20.3 NEDSÄTTNING GÖRS MED 20 %

Har annan föreskrift än vad som anges under punkt 38.20.1 och punkt 38.20.2 inte följts, görs avdrag med 20 % av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats, dock med lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp.

Avdraget kan minskas eller helt tas bort om det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts, eller om den som har tillsyn över att föreskriften följs inte kan lastas för att den åsidosatts, eller om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

41 Åtgärder vid skada

41.1 RÄDDNINGSPLIKT

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad och oskadad egendom
- utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade rörelsens drift
- söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften.

41.2 PÅFÖLJD VID ÅSIDOSÄTTANDE AV RÄDDNINGSPLIKT

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt enligt ovan och om det kan antas ha varit till men för Försäkringsgivaren, är Försäkringsgivaren berättigad till skäligt avdrag på den ersättning som annars borde ha betalats, eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

41.3 RÄDDNINGSKOSTNAD

Försäkringsgivaren ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt punkt 41.1, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäliga.

41.3.1 EGENDOMSFÖRSÄKRING

I samband med sådan egendomsskada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits. Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan fås från annat håll. Försäkringsbeloppet utgör högsta ersättning vid förstariskförsäkring för skada, räddnings- och röjningskostnader.

42 Skaderegleringsbestämmelser

42.1 ANMÄLAN OM SKADA

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till försäkringsgivaren så snart som möjligt, dock senast ett år efter det att skadan har upptäckts.

42.1.1 POLISANMÄLAN

Vid inbrott, rån, överfall, förmögenhetsbrott eller annat brott ska polisanmälan göras och kopia på denna sändas in till Försäkringsgivaren.

42.3 ERSÄTTNINGSKRAV

Krav på försäkringsersättning eller annat försäkringskydd ska framställas till försäkringsgivaren senast ett år från tidpunkten när skadan har upptäckts. Annars går rätten till ersättning förlorad.

42.5 SKADEERSÄTTNINGSGREGLER

42.5.1 EGENDOMSFÖRSÄKRING

Försäkringsgivaren har rätt att istället för att betala kontant ersättning i övrigt föreskriva att skadad egendom återställs eller att tillhandahålla annan likvärdig egendom. Försäkringsgivaren är inte skyldig att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering helt eller delvis överta egendomen.

Kommer egendom för vilken ersättning utgetts tillrätta, ska egendomen snarast ställas till Försäkringsgivarens föfogande. Den försäkrade får dock egendomen om han utan dröjsmål återbetalar den ersättning han fått för denna.

42.5.1.2 MERVÄRDESSKATT

Vid utbetalning av skadeersättning avräknas mervärdesskatten för den som är redovisningsskyldig för sådan skatt.

42.5.3 SKYLDIGHET ATT LÄMNA UPPLYSNINGAR

Den försäkrade är skyldig att utan dröjsmål lämna Försäkringsgivaren handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för skadeutredning.

42.5.4 SKADEBESIKTNING

Försäkringsgivaren har rätt att låta besiktiga skada samt utfärda anvisningar för reparation och att tillvarata skadad egendom innan reparationsåtgärder vidtas. Meddelar Försäkringsgivaren anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering är den försäkrade skyldig att följa dessa.

Iakttar inte den försäkrade vad som här sagts är Försäkringsgivarens ansvar begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

42.5.5 SKYLDIGHET ATT UTREDA, VITRNA MED MERA

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar med mera, som är av betydelse för bedömning av skadefallet och den försäkrades ansvar, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. Den försäkrade är även skyldig att utan ersättning vid rättegång se till att vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal i nödvändig utsträckning.

42.5.6 DOKUMENTATIONSPLIKT

Den försäkrade ska i rimlig omfattning förvara dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, program- och systemtester, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar på sådant sätt att de på Försäkringsgivarens begäran kan uppvisas när det kan vara av betydelse för skadeutredningen.

Om den försäkrade inte iakttar sina skyldigheter och det kan antas vara till men för Försäkringsgivaren, är Försäkringsgivaren berättigad till skäligt avdrag på den ersättning, som annars borde ha betalats.

42.5.7 BEDRÄGLIGA UPPGIFTER

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning kan den ersättning som annars skulle ha betalats till honom sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

42.5.8 POLISUTREDNING OCH POLISINTYG, DOMSTOLSAVGÖRANDE

Föranleder skada polisutredning eller domstolsavgörande ska förundersökningsprotokoll och eventuell efterföljande dom sändas till Försäkringsgivaren.

42.5.9 STÄMNING OCH RÄTTEGÅNGSKOSTNAD

Om den försäkrade instämmer till domstol eller erhåller uppgift om att så kommer att ske, ska detta omedelbart anmälas till Försäkringsgivaren. Försäkringsgivaren utser rättegångsombud.

Om den försäkrade inte iakttar dessa skyldigheter kan en dom om ersättningsskyldighet inte åberopas mot Försäkringsgivaren och inte heller ersätts rättegångskostnader.

42.5.11 ANSVARSBEGRÄNSNING

Medför ansvarsbegränsning i avtal inskränkning i försäkringstagarens skadeståndsskyldighet och avstår försäkringstagaren från att åberopa ansvarsbegränsningen, föreligger inte ersättningsskyldighet för Försäkringsgivaren.

42.5.12 INTECKNINGSHAVARE

42.5.12.1 FÖRMÅNSRÄTT I FAST EGENDOM ELLER TOMTRÄTT

För den som har förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag (2005:105) om säkerhetsrätt i försäkringsersättning.

42.5.12.2 PANTRÄTT I LÖSÖRE

Den som har panträtt i lösöre har inte någon företrädesrätt till försäkringsersättning.

42.5.12.3 FÖRETAGSINTECKNING

Har den som har rätt enligt företagsinteckning anmält namn och adress hos Försäkringsgivaren, så har denne, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada som ersätts genom brandförsäkringen.

Företrädesrätten gäller endast om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av värdet av den skadade egendomen.

43 Tidpunkt för betalning av ersättning

43.1 BETALNING AV ERSÄTTNING

Ersättning ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt punkt 41.

Den del av ersättningen, som kan tillkomma den försäkrade om försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighetsförbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och Försäkringsgivaren på grund av detta väntat med att betala ut ersättningen, ska ersättningen betalas senast 1 månad efter det att Försäkringsgivaren fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller domstolsavgörande enligt punkt 42.5.8 avvaktas, ska ersättning betalas senast 1 månad efter det att Försäkringsgivaren erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjs genom detta betalas ränta enligt riksbankens diskonto.

43.2 DRÖJSMÅLSRÄNTA

Betalas ersättning senare än vad som anges i punkt 43.1 betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än 200 kronor. Försäkringsgivaren betalar dock inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som åligger honom enligt bestämmelserna i punkt 42.

II Avbrottsförsäkring

Vid försäkring av rörelse ingår avbrottsförsäkring om detta anges i försäkringsbrevet/beviset.

1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen avser i försäkringsbrevet/beviset angiven verksamhet och gäller för **försäkringstagaren** såsom innehavare av försäkrad rörelse.

2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för avbrott som uppkommer under ansvarstiden till följd av ersättningsbar skada enligt punkt 7, som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

2.1 ANSVARSTID

Ansvarstiden är 12 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset och räknas från den tidpunkt då skada enligt punkt 7 inträffar.

3 Var försäkringen gäller

3.1 PÅ FÖRSÄKRINGSSTÄLLET

Försäkringen gäller för **avbrott** som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av ersättningsbar skada enligt punkt 7.1, som inträffar på **försäkringsställe** som anges i försäkringsbrevet/beviset.

3.2 På annan plats

3.2.1 KUND- OCH LEVERANTÖRSABVOTT

Vid kund- och leverantörsavbrott enligt punkt 7.2.1 gäller försäkringen för skada som inträffar inom Norden, om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset.

4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast **försäkringstagarens** intresse som består i att det försäkringsmässiga **täckningsbidraget** inte minskas eller går förlorat genom inskränkning i den försäkrade rörelsen under ansvarstiden.

6 Försäkringsbelopp - Högsta ersättning

Försäkringen gäller med i försäkringsbrevet/beviset angivet försäkringsbelopp.

För vissa skadehändelser är högsta ersättning begränsad enligt nedan, om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset.

6.2.2 HÖGSTA ERSÄTTNING

6.2.2.1 NATURSKADA OCH DAMMGENOMBROT

Vid skada enligt kapitel I Egendomsförsäkring punkt 6.2.2.1 är den sammanlagda ersättningen för egen- dom, **avbrott**, hyresförlust, extrakostnad och röjning begränsad till

- SEK 5 000 000 per skadetillfälle vid skada genom **jordskred, jordras, berggras, lavin, jordskalv**, genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn- eller branddamm
- SEK 1 000 000 per skadetillfälle vid skada genom **skyfall**, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag när vatten strömmar från markytan direkt in i **byggnad** eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.

6.2.2.7 AVBROT

Vid avbrott till följd av skada vid transport, montering, demontering samt förflyttning är ersättningen begränsad till SEK 400 000 per skadetillfälle.

6.2.2.8 AVBROT

Vid skadegörelse utan samband med inbrott eller utbrott är den sammanlagda ersättningen för egen- dom, avbrott, hyresförlust, extrakostnad och röjning begränsad till SEK 5 000 000 per skadetillfälle.

6.2.2.12 KUND- OCH LEVERANTÖRSABVOTT

Vid kund- och leverantörsavbrott är ersättningen begränsad till SEK 400 000 per skadetillfälle.

6.2.2.13 AVSPÄRRNING BEORDRAD AV RÄDDNINGSTJÄNST ELLER POLISMYNDIGHET

Vid avbrott till följd av avspärrning beordrad av Räddningstjänst eller Polismyndighet lämnas ersättn- ing, i den mån ersättning inte kan fås av allmänna medel, med högst SEK 400 000 per skadetillfälle.

7 Vad försäkringen gäller för

7.1 PÅ FÖRSÄKRINGSSTÄLLET

Försäkringen gäller för avbrott som uppkommer i den försäkrade rörelsen genom

- skada som är ersättningsbar enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 7.

Detta gäller under förutsättning att avbrott genom sådan skadehändelse ingår i försäkringen

- stopp i tillförsel av el, gas, vatten eller värme förorsakad av plötslig och oförutsedd fysisk skada på matarledning eller tillhörande försörjningsenhet, central eller fördelningsstation
- att tillträde till rörelsen hindras genom avspärrning beordrad av Räddningstjänst eller Polismyndighet under förutsättning att avspärrningen uppkommer genom händelse som inte i förväg är planlagd.

7.1.1 MASKINAVBROTT (TILLÄGGSAVTAL)

Anges det i försäkringsbrevet/beviset att maskinavbrottsförsäkring ingår gäller försäkringen för **avbrott** som uppkommer i den försäkrade rörelsen genom ersättningsbar maskinskada enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 9 som inträffar på försäkrade **maskinerier** eller i försäkringsbrevet/beviset särskilt angiven maskin eller, vid försäkring av **byggnad**, på försäkrad **fastighetsmaskin** eller **installation**.

7.1.2 LEVERANTÖRSÅTAGANDE

Försäkringen gäller för avbrott även om ersättning inte lämnas för egendomsskadan i de fall detta beror på att leverantör eller annan är ansvarig på grund av kontrakt, garanti eller liknande åtagande.

7.2 PÅ ANNAN PLATS

7.2.1 KUND- OCH LEVERANTÖRSABROTT

Försäkringen gäller för **avbrott** som uppkommer i den försäkrade rörelsen genom att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av att sådan ersättningsbar skada enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 7 som anges i försäkringsbrevet/beviset, inträffar inom Norden hos kund eller leverantör med vilken **försäkringsstagaren** har gällande kontrakt. Försäkringen gäller inte för längre tid än den för leveranskontraktet återstående kontraktstiden.

8 Undantag

8.2 FÖRLÄNGD AVBROTTSTID

Ersättning lämnas inte för förlust som beror på förlängd avbrottstid orsakad av den försäkrades ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringskydd eller kapitalbrist.

8.3 FÖRBÄTTRING, UTVIDGNING ELLER ANNAN FÖRÄNDRING

Ersättning lämnas inte heller för sådan förlust som orsakas av att en del av **ansvarstiden** utnyttjas till förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess **återställande** till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.

21 Skadevärderingsregler

Skada värderas efter ansvarstidens slut. Skadebeloppet utgörs av förlust beräknad enligt nedan med tillägg av skäliga räddningskostnader.

21.1 BERÄKNING AV TÄCKNINGSBIDRAG

21.1.1 TÄCKNINGSBIDRAG UNDER JÄMFÖRELSEPERIODEN

Täckningsbidraget beräknas under en jämförelseperiod, som är av samma längd som **ansvarstiden**, dock högst 12 månader. Jämförelseperioden börjar 12 månader före dagen då skada enligt punkt 7 inträffar. Är **ansvarstiden** längre än 12 månader ska det beräknade **täckningsbidraget** under jämförelseperioden ökas med hänsyn till den längre **ansvarstiden**.

21.1.2 FÖRVÄNTAT TÄCKNINGSBIDRAG

Råder under **ansvarstiden** andra förhållanden än under jämförelseperioden och sammanhänger dessa förhållanden inte med skadan, ska **täckningsbidraget** justeras genom att det för jämförelseperioden framräknade täckningsbidraget ökas eller minskas.

Det justerade beloppet ska anses utgöra det täckningsbidrag som rörelsen skulle ha gett under **ansvarstiden**, om skadan inte hade inträffat.

21.1.3 FAKTISKT TÄCKNINGSBIDRAG

Det täckningsbidrag som rörelsen faktiskt gett under **ansvarstiden** beräknas varvid hänsyn tas till

- att kostnader som inte är försäkrade ska, till den del de överstiger vad som proportionellt svarar mot rörelsens minskade omfattning, dras från **täckningsbidraget** i den mån **försäkringstagaren** kan visa att de medfört minskning av förlusten
- att **täckningsbidraget** ska ökas med ett belopp som svarar mot sådant bortfall av täckningsbidrag som orsakas av att en del av ansvarstiden - utöver den tid som skulle ha behövts för att återställa den skadade egendomen i samma skick som före skadan - blivit använd till förbättring, utvidgning eller annan förändring, även sådan som är en följd av myndighets beslut.

21.1.4 SKADEBELOPP

Skadebeloppet utgörs av det förväntade täckningsbidraget enligt punkt 21.1.2 minskat med

- det faktiska täckningsbidrag enligt punkt 21.1.3 som rörelsen gett under **ansvarstiden**
- sådana i det förväntade **täckningsbidraget** enligt punkt 21.1.2 ingående kostnader som har kunnat inbesparas under ansvarstiden
- det täckningsbidrag som ingår i ersättningen för egendomsskadan
- den ränteavkastning som **försäkringstagaren** under **ansvarstiden** erhållit på ersättning för egendomsskadan
- sådan ökning av täckningsbidrag som, till följd av skadan, uppkommit under **ansvarstiden** i annan rörelse som försäkringstagaren själv, eller annan för hans räkning driver.

22 Ersättningsregler

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast lämna ersättning för genom skadan uppkommet bortfall av täckningsbidrag även om försäkringsbeloppet är högre.

22.1 SKADEERSÄTTNING

Försäkringsgivaren ersätter

- skada värderad enligt punkt 21
- ränteförlust och/eller skälig räntekostnad under ansvarstiden med hänsyn till att ersättning betalas efter **ansvarstidens** slut. Vid beräkning av ränteförlust betalas avkastningsränta enligt Riksbankens referensränta med ett tillägg av 2 procentenheter
- räddningskostnad enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 41.3 med avdrag för
- självrisk enligt punkt 23.2
- eventuell **underförsäkring**
- övriga bestämmelser som kan inverka på ersättningen, till exempel påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter enligt punkt 38.20.

22.3 FASTSTÄLLANDE AV FÖRSÄKRINGSBELOPP

Försäkringsbeloppet ska minst motsvara förväntat täckningsbidrag enligt punkt 21.1.2.

22.4 UNDERFÖRSÄKRING

Är försäkringsbeloppet lägre än det i punkt 21.1.2 angivna **täckningsbidraget** föreligger **underförsäkring** och ersättning lämnas endast för så stor del av skadan som försäkringsbeloppet utgör av nämnda täckningsbidrag.

23 Karens och självrisk

Vid varje skadetillfälle tillämpas karen. Om **avbrottstiden** varar längre än karenstiden tillämpas självrisk och **avbrottet** räknas från tidpunkten för egendomsskadan.

23.1 KARENSTID

Om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset är karenstiden

- 72 timmar vid **avbrott** till följd av maskinskada, ersättningsbar enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 9 Maskinförsäkring
- 72 timmar vid **avbrott** enligt punkt 7.2.1 Kund- och leverantörsavbrott
- 72 timmar vid **avbrott** enligt punkt 7.2.2 **Avbrott** på **arbetsområde**
- 24 timmar vid övriga skador.

23.2 SJÄLVRISK

Vid varje skadetillfälle dras från beräknad skadekostnad enligt punkt 21, eventuell ränteförlust och/eller skälig räntekostnad med hänsyn till att ersättning betalas efter **ansvarstidens** slut och räddningskostnad enligt kapitel I Egendomsförsäkring punkt 41.3, ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

För avbrottsförsäkring gäller samma självrisk som i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 23, om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset.

Vid samtidig egendoms- och avbrottsskada och/eller extrakostnad tillämpas endast en självrisk, den högsta.

38 Säkerhetsföreskrifter

För avbrottsförsäkring gäller samma säkerhetsföreskrifter som i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 38.

38.20 PÅFÖLJD VID ÅSIDOSÄTTANDE AV SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Beträffande påföljd om säkerhetsföreskrifterna inte följts, se kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 38.20

41 Åtgärder vid skada

Vid skada ska den försäkrade vidta de åtgärder som anges i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 41.

42 Skaderegleringsbestämmelser

42.3 ERSÄTTNINGSKRAV

Ersättningskrav ska framställas till försäkringsgivaren senast ett år från **ansvarstidens** slut. Annars går rätten till ersättning förlorad.

I övrigt gäller vad som sägs i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 42 även för Avbrottsförsäkringen.

43 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning betalas enligt de regler som anges i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 43.

III Hyresförlustförsäkring

Vid försäkring av **byggnad** ingår hyresförlustförsäkring om detta anges i försäkringsbrevet/beviset.

1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för **försäkringstagaren** såsom ägare eller nyttjanderättshavare av försäkrad fastighet.

2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för hyresförlust som uppkommer under **ansvarstiden** till följd av ersättningsbar skada enligt punkt 7 som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

2.1 ANSVARSTID

Ansvarstiden är 24 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset och räknas från den tidpunkt då skada enligt punkt 7 inträffar.

3 Var försäkringen gäller

3.1 PÅ FÖRSÄKRINGSSTÄLLET

Försäkringen gäller för hyresförlust som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av ersättningsbar skada enligt punkt 7 som inträffar på **försäkringsställe** som anges i försäkringsbrevet/beviset.

4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast **försäkringstagarens** intresse som består i att hyresförlust inte uppkommer genom inskränkning i den försäkrade rörelsen under **ansvarstiden**.

Anmärkning

Med hyresförlust avses minskning i hyresintäkt genom att försäkrad **byggnad** blir helt eller delvis oanvändbar.

6 Försäkringsbelopp - Högsta ersättning

Försäkringen gäller utan angivande av försäkringsbelopp. Högsta ersättning är dock begränsad enligt nedan, om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset.

6.2.2 HÖGSTA ERSÄTTNING

Vid hyresförlust till följd av annan skada än enligt punkt 6.2.2.1 är ersättningen begränsad till SEK 5 000 000 per skadetillfälle.

6.2.2.1 NATURSKADA OCH DAMMGENOMBROTT

Vid skada enligt kapitel I Egendomsförsäkring punkt 6.2.2.1 är den sammanlagda ersättningen för egen-
dom, **avbrott**, hyresförlust, extrakostnad och röjning begränsad till

- SEK 5 000 000 per skadetillfälle vid skada genom **jordskred, jordras, bergras, lavin, jordskalv**, genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn- eller branddamm
- SEK 1 000 000 per skadetillfälle vid skada genom **skyfall**, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag när vatten strömmar från markytan direkt in i **byggnad** eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.

6.2.2.8 HYRESFÖRLUST TILL FÖLJD AV SKAdegÖRELSE UTAN SAMBAND MED INBROTT ELLER UTBROTT

Vid skadegörelse utan samband med inbrott eller utbrott är den sammanlagda ersättningen för egen-
dom, avbrott, hyresförlust, extrakostnad och röjning begränsad till SEK 5 000 000 per skadetillfälle.

6.2.2.13 AVSPÄRRNING BEORDRAD AV RÄDDNINGSTJÄNST ELLER POLISMYNDIGHET

Vid hyresförlust till följd av avspärrning beordrad av Räddningstjänst eller Polismyndighet lämnas ersättning, i den mån ersättning inte kan fås av allmänna medel, med högst SEK 400 000 per skadetillfälle.

7 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för hyresförlust som uppkommer i den försäkrade rörelsen genom

- skada som är ersättningsbar enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 7.

Detta gäller under förutsättning att hyresförlust genom sådan skadehändelse ingår i försäkringen

- stopp i tillförsel av el, gas, vatten eller värme, förorsakad av plötslig och oförutsedd fysisk skada på matarledning eller tillhörande försörjningsenhet, central eller fördelningsstation
- att tillträde till rörelsen hindras genom avspärrning beordrad av Räddningstjänst eller Polismyndighet under förutsättning att avspärrningen uppkommit genom händelse som inte i förväg är planlagd.

7.1.1 HYRESFÖRLUST VID MASKINSKADA

Anges det i försäkringsbrevet/beviset att hyresförlust vid maskinskada ingår gäller försäkringen för hyresförlust som uppkommer i den försäkrade rörelsen genom ersättningsbar maskinskada enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 9 som inträffar på försäkrad **fastighetsmaskin** eller **installation**.

7.1.2 LEVERANTÖRSÅTAGANDE

Försäkringen gäller för hyresförlust även om ersättning inte lämnas för egendomsskadan i de fall detta beror på att leverantör eller annan är ansvarig på grund av kontrakt, garanti eller liknande åtagande.

8 Undantag

8.2 FÖRLÄNGD AVBROTTSTID

Ersättning lämnas inte för hyresförlust som beror på förlängd avbrottstid orsakad av den försäkrades ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringsskydd eller kapitalbrist.

8.3 FÖRBÄTTRING, UTVIDGNING ELLER ANNAN FÖRÄNDRING

Ersättning lämnas inte heller för sådan hyresförlust som orsakas av att en del av ansvarstiden utnyttjas till förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess **återställande** till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.

21 Skadevärderingsregler

Skada värderas efter **ansvarstidens** slut. Skadebeloppet utgörs av förlust beräknad enligt nedan med tillägg av skäliga räddningskostnader.

21.1 UTHYRD LOKAL

För uthyrd lokal beräknas hyresförlusten till skillnaden mellan å ena sidan den nedsättning i hyran som hyresgästen enligt lag kan kräva och å andra sidan minskade kostnader för uppvärmning, belysning med mera samt ränta på ersättning för egendomsskadan. Vid beräkning av hyresförlust ska avdrag göras för sådan ökning av hyresintäkt som till följd av skadan uppstått genom uthyrning av annan lokal som **försäkringstagaren** äger.

21.1.1 UPPSÄGNING I FÖRTID

Gör hyresgäst bruk av sin rätt enligt lag att med anledning av skada säga upp hyresavtalet före hyres tidens utgång och kan lokalen sedan den reparerats inte hyras ut för den återstående tiden, ersätts hyresförlust även för denna tid. Ersättning på grund av detta lämnas dock för högst 3 månader.

Försäkringen gäller endast för sådan hyresförlust som uppkommer under **ansvarstiden**.

22 Ersättningsregler

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för genom skadan uppkommen hyresförlust.

22.1 SKADEERSÄTTNING

Försäkringsgivaren ersätter

- hyresförlust värderad enligt punkt 21
- ränteförlust och/eller skälig räntekostnad under **ansvarstiden** med hänsyn till att ersättning betalas efter **ansvarstidens** slut. Vid beräkning av ränteförlust betalas avkastningsränta enligt Riksbankens referensränta med ett tillägg av 2 procentenheter
- räddningskostnad enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 41.3 med avdrag för
- självrisk enligt punkt 23
- eventuell **underförsäkring** eller otillräckligt kalkylbelopp enligt punkt 22.4
- övriga bestämmelser som kan inverka på ersättningen, till exempel påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter enligt punkt 38.20.

22.4 UNDERFÖRSÄKRING OCH OTILLRÄCKLIGT KALKYLBELOPP

Om ersättning för egendomsskada ska minskas på grund av **underförsäkring** eller otillräckligt kalkylbelopp enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 22.4 ska ersättningen för hyresförlust minskas i motsvarande grad.

23 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från uppkommen hyresförlust värderad enligt punkt 21, eventuell ränteförlust och/eller skälig räntekostnad med hänsyn till att ersättning betalas efter **ansvarstidens** slut samt räddningskostnad enligt kapitel I Egendomsförsäkring punkt 41.3 ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

För hyresförlustförsäkring gäller samma självrisk som i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 23, om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset.

Vid samtidig egendomsskada, hyresförlust och/eller extrakostnad tillämpas endast en självrisk, den högsta.

38 Säkerhetsföreskrifter

För hyresförlustförsäkring gäller samma säkerhetsföreskrifter som i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 38.

38.20 PÅFÖLJD VID ÅSIDOSÄTTANDE AV SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Beträffande påföljd om säkerhetsföreskrifterna inte följts, se kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 38.20.

41 Åtgärder vid skada

Vid skada ska den försäkrade vidta de åtgärder som anges i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 41.

42 Skaderegleringsbestämmelser

42.3 ERSÄTTNINGSKRAV

Ersättningskrav ska framställas till försäkringsgivaren senast ett år från **ansvarstidens** slut. Annars går rätten till ersättning förlorad.

I övrigt gäller vad som sägs i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 42 även för Hyresförlustförsäkringen.

43 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning betalas enligt de regler som anges i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 43.

IV Extrakostnadsförsäkring

Extrakostnadsförsäkring ingår om detta anges i försäkringsbrevet/beviset.

1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen avser i försäkringsbrevet/beviset angiven verksamhet och gäller för **försäkringstagaren** såsom innehavare av försäkrad verksamhet eller ägare eller nyttjanderättshavare av försäkrad fastighet.

2 När försäkringen gäller

Ersättning lämnas för extrakostnader som uppkommer under **ansvarstiden** till följd av ersättningsbar skada enligt punkt 7 som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

2.1 ANSVARSTID

Ansvarstiden är 12 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset och räknas från den tidpunkt skada enligt punkt 7 inträffar.

3 Var försäkringen gäller

3.1 PÅ FÖRSÄKRINGSSTÄLLET

Försäkringen gäller för extrakostnader som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av ersättningsbar skada enligt punkt 7.1 som inträffar på **försäkringsställe** som anges i försäkringsbrevet/beviset.

3.2 PÅ ANNAN PLATS

3.2.1 KUND- OCH LEVERANTÖRSABROT

Vid extrakostnad till följd av skada hos kund eller leverantör enligt punkt 7.2.1 gäller försäkringen för skada som inträffar inom Norden om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset.

3.2.2 ARBETSOMRÅDE

Vid extrakostnad till följd av skada på **arbetsområde** enligt punkt 7.2.2 gäller försäkringen för skada som inträffar inom Norden.

4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser på **ansvarstiden** uppkomna rimliga extrakostnader för ofrånkomliga åtgärder i syfte att upprätthålla den försäkrade verksamheten i den omfattning den skulle ha haft om skada inte hade inträffat.

6 Försäkringsbelopp - Högsta ersättning

Försäkringen gäller med i försäkringsbrevet/beviset angivet försäkringsbelopp och ansvarstid. Beloppet är **första risk**.

6.2.2 HÖGSTA ERSÄTTNING

6.2.2.1 NATURSKADA OCH DAMMGENOMBROT

Vid skada enligt kapitel I Egendomsförsäkring punkt 6.2.2.1 är den sammanlagda ersättningen för egen-
dom, **avbrott**, hyresförlust, extrakostnad och röjning begränsad till

- SEK 5 000 000 per skadetillfälle vid skada genom **jordskred, jordras, berggras, lavin, jordskalv**, genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn- eller branddamm
- SEK 1 000 000 per skadetillfälle vid skada genom **skyfall**, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag när vatten strömmar från markytan direkt in i **byggnad** eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.

6.2.2.8 AVBROT TILL FÖLJD AV SKAdegÖRELSE UTAN SAMBAND MED INBROT ELLER UTBROT

Vid skadegörelse utan samband med inbrott eller utbrott är den sammanlagda ersättningen för egen-
dom, avbrott, hyresförlust, extrakostnad och röjning begränsad till SEK 5 000 000 per skadetillfälle.

7 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för extrakostnader som uppstår i den försäkrade rörelsen genom

- skada som är ersättningsbar enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 7.

Detta gäller under förutsättning att extrakostnad genom sådan skadehändelse ingår i försäkringen

- stopp i mer än 24 timmar i tillförsel av el, gas, vatten eller värme förorsakad av plötslig och oförutsedd fysisk skada på matarledning eller tillhörande försörjningsenhet, central eller fördelningsstation.

7.1.1 EXTRAKOSTNAD VID MASKINSKADA (TILLÄGGSAVTAL)

Anges det i försäkringsbrevet/beviset att extrakostnadsförsäkring vid maskinskada ingår gäller försäkringen för extrakostnader som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av ersättningsbar maskinskada enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 9 som inträffar på försäkrade **maskinerier** eller i Försäkringsbrevet/beviset särskilt angiven maskin eller, vid försäkring av **byggnad**, på försäkrad **fastighetsmaskin** eller **installation**.

7.2 PÅ ANNAN PLATS

7.2.1 EXTRAKOSTNAD TILL FÖLJD AV SKADA HOS KUND OCH LEVERANTÖR

Anges det i försäkringsbrevet/beviset att extrakostnadsförsäkring till följd av skada hos kund och leverantör ingår, gäller försäkringen för extrakostnad som uppkommer i den försäkrade rörelsen genom att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av sådan ersättningsbar skada enligt kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 7 som anges i försäkringsbrevet/beviset inträffar inom Norden hos kund eller leverantör med vilken **försäkringstagaren** har gällande kontrakt. Försäkringen gäller inte för längre tid än den för leveranskontraktet återstående kontraktstiden.

7.2.2 EXTRAKOSTNAD PÅ ARBETSOMRÅDE

Anges det i försäkringsbrevet/beviset att extrakostnadsförsäkring på **arbetsområde** ingår gäller försäkringen för extrakostnad som uppkommer i den försäkrade rörelsen till följd av ersättningsbar egendomsskada enligt villkor för Entreprenadförsäkring.

8 Undantag

8.1 UNDANTAGNA KOSTNADER

Försäkringen omfattar inte

- egendomsskada och värdeminskning
- kostnad som beror på att skadad egendom inte omedelbart återanskaffas, såvida inte dröjsmålet beror på hinder utanför **försäkringstagarens** kontroll
- förlust av inkomst eller goodwill
- vite genom försenad eller utebliven leverans
- extrakostnader som beror på felprogrammering.

8.2 FÖRLÄNGD AVBROTTSTID

Ersättning lämnas inte för extrakostnad som beror på förlängd avbrottstid orsakad av den försäkrades ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringsskydd eller kapitalbrist.

8.3 FÖRBÄTTRING, UTVIDGNING ELLER ANNAN FÖRÄNDRING

Ersättning lämnas inte heller för sådan extrakostnad som orsakas av att en del av **ansvarstiden** utnyttjas till förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess **återställande** till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.

21 Skadevärderingsregler

Skada värderas löpande under **ansvarstiden**. Skadebeloppet utgörs av verifierad extrakostnad enligt punkt 4.

22 Ersättningsregler

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för genom skadan uppkomna extrakostnader.

Försäkringsgivaren ersätter löpande under **ansvarstiden**

- skada värderad enligt punkt 21 med avdrag för
- självrisk enligt punkt 23.

22.3 FASTSTÄLLANDE AV FÖRSÄKRINGSBELOPP

Försäkringsbeloppet ska motsvara de extrakostnader som uppkommer för ofrånkomliga åtgärder i syfte att upprätthålla den försäkrade verksamheten i den omfattning den skulle ha haft om skada inte hade inträffat.

23 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från beräknad extrakostnad enligt punkt 21 ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

För extrakostnadsförsäkring gäller samma självrisk som i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 23, om inte annat anges i försäkringsbrevet/beviset.

Vid samtidig egendomsskada, avbrott, hyresförlust och/eller extrakostnad tillämpas endast en självrisk, den högsta.

38 Säkerhetsföreskrifter

För extrakostnadsförsäkring gäller samma säkerhetsföreskrifter som i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 38.

38.20 PÅFÖLJD VID ÅSIDOSÄTTANDE AV SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Beträffande påföljd om säkerhetsföreskrifterna inte följts, se kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 38.20.

41 Åtgärder vid skada

Vid skada ska den försäkrade vidta de åtgärder som anges i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 41.

42 Skaderegleringsbestämmelser

42.3 ERSÄTTNINGSKRAV

Ersättningskrav ska framställas till försäkringsgivaren senast ett år från **ansvarstidens** slut. Annars går rätten till ersättning förlorad.

I övrigt gäller vad som sägs i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 42 även för Extrakostnadsförsäkringen.

43 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning betalas enligt de regler som anges i kapitel I Egendomsförsäkring, punkt 43.

Allmän information

GRUNDLÄGGANDE INFORMATION OCH KONTAKTUPPGIFTER

Svedea AB är registrerat som försäkringsförmedlare hos Finansinspektionen och förmedlar försäkringar på den svenska marknaden för International Insurance Company of Hannover SE:s räkning. Svedea har sin ansvarsförsäkring hos Markel International Insurance Company Ltd.

Försäkringsgivare är International Insurance Company of Hannover SE (Inter Hannover). Svedea får ersättning från Inter Hannover för de förmedlade försäkringarna och den baseras på den totala premievolymen i kombination med försäkringsaffärens tekniska resultat. Hannover Rück SE har ett kvalificerat innehav i Svedea AB.

Svedea AB är registrerat hos Bolagsverket och står under Finansinspektionens tillsyn. Detta kan kontrolleras hos respektive myndighet, se kontaktuppgifter nedan.

TILLÄMPADE LAGAR

På våra försäkringsavtal tillämpas svensk lag i fråga om marknadsföring (Marknadsföringslagen 2008:486), försäkringsavtalet (Försäkringsavtalslagen 2005:104) och distansköp (Distans och hemförsäljningslagen 2005:59) samt rättsförhållanden i övrigt, såvida inget annat framkommer av villkoren eller särskild överenskommelse.

VÅR BEHANDLING AV DINA PERSONUPPGIFTER

Svedea AB, och i förekommande fall Inter Hannover, använder personuppgifter i vår administration, skadereglering, marknads- och kundanalys, produktutveckling, marknadsföring och för statistiska ändamål. Vi behandlar uppgifterna i enlighet med Personuppgiftslagen (1998:204). Personuppgifterna kan komma att kompletteras med uppgifter ur offentliga register, främst statens person- och adressregister (SPAR) och kan komma att lämnas ut till samarbetspartners. I vissa fall är vi också enligt lag skyldiga att lämna ut uppgifter till bland andra Finansinspektionen och Skatteverket. Du har rätt att ansöka om att få veta vilka personuppgifter vi har om dig och begära rättelse av felaktiga uppgifter.

OM DU HAR KLAGOMÅL

Om du har generella klagomål mot Svedea AB gällande till exempel försäljning kan du vända dig till vår klagomålsansvarige, se Svedeas kontaktuppgifter nedan. Vid tvist kan du vända dig till Allmän domstol. Om du har klagomål gällande skadereglering hänvisar vi till besvärshänvisningen i skaderegleringsbeslutet. Du hittar också informationen på svedea.se.

VIKTIGA KONTAKTUPPGIFTER OCH ADRESSER

International Insurance Company of Hannover SE, Sverige filial Org. nr: HRB 211924 (Reg. i Tyskland) Adress: Box 22085 104 22 Stockholm	Hannover Rück SE HRB 6778 Karl-Wiechert-Alee 50 30625 Hannover Tyskland	Markel International Insurance Company Ltd 516404-6129 Sveavägen 9 111 57 Stockholm
Svedea AB Adress: Box 3489 103 69 Stockholm Telefon: 08-790 03 00 Mejl: info@svedea.se Hemsida: svedea.se	Bolagsverket 851 81 Sundsvall 0771-670 670 bolagsverket@bolagsverket.se bolagsverket.se	Finansinspektionen Box 7821 103 97 Stockholm 08-787 80 00 finansinspektionen@fi.se fi.se